



הכנסת

מרכז המחקר והמידע

**אמצעי זיהוי ביומטריים במסמכי זיהוי
ושמירת המידע הביומטרי במאגרי מידע
ממשלתיים – תמונת מצב**

גרסה מעודכנת

מוגש לוועדת המדע והטכנולוגיה

הכנסת, מרכז המחקר והמידע

קריית בן-גוריון, ירושלים 91950

טל': 02 - 6408240 / 1

פקס: 02 - 6496103

www.knesset.gov.il/mmm

כ"ט באדר ב' תשע"ד

31 במרס 2014

כתיבה: רועי גולדשמידט

אישור: יובל וורגן, ראש צוות

מסמך זה נכתב לבקשת חבר הכנסת משה גפני, יו"ר ועדת המדע והטכנולוגיה, והוא מעדכן מסמך קודם באותו נושא מינואר 2009.¹ מאחר שלא חל בזמן החולף שינוי מהותי בהיבטים התיאורטיים והאתיים של השימוש בנתונים ביומטריים או במידע ביומטרי, המסמך להלן לא יעסוק בהיבטים אלה אלא יתמקד במתן מענה על שתי שאלות עיקריות אשר למדיניות הננקטת במדינות שנסקרות בו:

1. האם הממשל במדינה עושה שימוש במערכות ביומטריות המוניות,² ואם כן, באילו מערכות ולשם מה?
2. האם הממשל אוסף את המידע הביומטרי במאגר, ואם כן, מהי מטרת המאגר, מי יכול לגשת למידע ולשם מה?

לצורך מסמך זה יוגדרו מידע ביומטרי ונתונים ביומטריים כך: **מאפיינים פיזיולוגיים או התנהגותיים הניתנים למדידה ואפשר באמצעותם לקבוע או לאמת את זהותו של אדם.** הגדרה אפשרית נוספת היא: שימוש אוטומטי במאפיינים פיזיולוגיים או התנהגותיים לשם קביעה או אימות זהותם של פרטים.³ כפי שעולה מן ההגדרות דלעיל, ביומטריה אינה מתמצה במאפיינים פיזיים דוגמת טביעות אצבעות או תווי פנים, קשתית העין, קולי וגיאומטריית כף היד, אלא היא מתפתחת גם לזיהוי המבוסס על התנהגות: מחוות פיזיות, דפוסי תנועה וכדומה.

חשוב לציין בפתח הדברים, כשם שצוין גם במסמך הקודם, כי **"הנפקת תעודה ביומטרית, דהיינו מסמך שיש בו שבב אלקטרוני ובו נתונים ביומטריים, אינה מחייבת את שימורם של אותם נתונים במאגר מידע מרכזי"**. מהמסמך להלן עולה כי חלופה נפוצה לשימוש במאגר נתונים מרכזי היא שימור המידע הביומטרי אך ורק בכרטיס או בתעודה אשר נמצאים בחזקת בעליה.

עוד יש לציין כי **במסמך אין הבחנה בין סוגי מאגרים ביומטריים או בין האפשרויות הטכנולוגיות שלהם – יכולת הסריקה והזיהוי שבכל מאגר, אלא הוא עוסק אך ורק במענה על השאלה אם יש איסוף של מידע ביומטרי למאגר מרכזי או שלא נשמר מאגר ביומטרי.** מטבעו של התחום המדובר, אפשר שיהיו הבדלים בהיקף האיסוף וביכולת החיפוש בין מאגרים ביומטריים מסוגים שונים.

ממחקרים בנושא עולה כי חל גידול בשימוש במידע ביומטרי גם במגזר הפרטי – לשם זיהוי עובדים, לשם מתן שירותים בנקאיים אוטומטיים, בכניסה לבתי-ספר ועוד. המסמך להלן לא יעסוק בשימושים אלה, וייתכן שהם ראויים לדיון נפרד.

להלן תוצג סקירה השוואתית של השימוש של גופי ממשל במדינות שונות במערכות ביומטריות ובמאגרים ביומטריים.

בסוף הסקירה של הנעשה בכל מדינה מובאת טבלה ובה סיכום קצר של המידע על מסמכי זיהוי (דרכונים, תעודות זהות ורישיונות נהיגה) במדינה והשימוש בנתונים ביומטריים בהם ביחס לאזרחי אותה מדינה; בסוף המסמך מוצגת טבלה מסכמת ונסקרים הממצאים העולים ממנה.

¹ מרכז המחקר והמידע של הכנסת, **אמצעי זיהוי ביומטריים במסמכי זיהוי ומאגרי מידע ממשלתיים – סקירה משווה**, כתבו ליאור בן דוד ואתי וייסבלאי, 14 בינואר 2009.

² המסמך לא יעסוק בשימוש במערכות ביומטריות לזיהוי עובדים במגזר הציבורי וכדומה אלא במערכות ביומטריות המשמשות קבוצות אוכלוסייה גדולות, דוגמת דרכונים ורישיונות נהיגה.

³ Paul de Hert and Koen Christianen, **Report on The Application of Principles of Convention 108 to The Collection and Processing of Biometric Data**, April 2013, Commissioned by: Council of Europe, Concluded by: Tilburg Institute for Law, Technology, and Society, Tilburg University.



בשל העובדה כי חלו שינויים בחלק מן המידע המופיע במסמך ממועד הגשתו המקורי למבקש, עד למועד הדיון בוועדה המשותפת של ועדת החוקה, ועדת הפנים וועדת מדע לפי חוק אמצעי זיהוי ביומטריים, במקרים שבהם חל שינוי או עדכון במידע, הדבר יצוין בגוף הטקסט ו/או בהערות שוליים.

1. ישראל

בישראל יש איסוף ביומטרי ושמירה של המידע במאגרים על-ידי כמה רשויות וגופי ממשל, כפי שיפורט להלן. עם זאת, כיוון שעילת המסמך היא המאגר הביומטרי שבאחריות משרד הפנים, יוצג תחילה הסבר קצר על החוק הביומטרי ותקופת המבחן (פיילוט) ליישומו.

חוק הכללת אמצעי זיהוי ביומטריים ונתוני זיהוי ביומטריים במסמכי זיהוי ובמאגר הביומטרי, התש"ע-2009

לחוק שלוש מטרות:⁴

(1) "קביעת הסדרים אשר יאפשרו זיהוי ואימות זהות של תושבי ישראל באמצעות הכללת אמצעי זיהוי ביומטריים ונתוני זיהוי ביומטריים בתעודת זהות ובמסמך נסיעה, באופן שימנע זיוף ושימוש בזהות אחרת, וכן קביעת השימושים המותרים באמצעים ובנתונים כאמור ;

(2) הקמת מאגר מידע ביומטרי שיכלול אמצעי זיהוי ביומטריים שניטלו לצורך שילובם במסמכי זיהוי כאמור בפסקה (1), וכן נתוני זיהוי ביומטריים שהופקו מהם, וקביעת השימושים המותרים במאגר כאמור לרבות בידי משטרת ישראל ורשויות הביטחון ;

(3) קביעת הסדרים הנדרשים לשם הגנת הפרטיות של תושבים שניטלו מהם אמצעי זיהוי ביומטריים לפי חוק זה, ובכלל זה לעניין דרכי הגישה למאגר הביומטרי ואבטחת המידע בו".

ההגדרה של "אמצעי זיהוי ביומטריים" בחוק היא "תמונת תווי הפנים ותמונות שתי טביעות האצבעות המורות של אדם, שניתן להפיק מהן נתוני זיהוי ביומטריים"; המונח "ביומטרי" משמעו כל "מאפיין אנושי פיזיולוגי, ייחודי, הניתן למדידה ממוחשבת".⁵

על-פי החוק, "עובד משרד הפנים ששר הפנים הסמיכו לכך מוסמך ליטול מתושב אמצעי זיהוי ביומטריים ולהפיק מהם באופן אוטומטי נתוני זיהוי ביומטריים, לצורך הנפקת מסמך זיהוי ביומטרי לאותו תושב". אמצעי זיהוי ונתוני זיהוי ביומטריים אלו "יוצפנו באופן אוטומטי מייד לאחר הנטילה וההפקה, כך שלא יהיו ניתנים לפענוח, קריאה או שימוש אלא על-ידי הרשות לניהול המאגר הביומטרי

⁴ סעיף 1 לחוק.

⁵ סעיף 2 לחוק. על-פי דברי ההסבר לסעיף 1 להצעת החוק, "היתרון בשימוש במאפיינים ביומטריים לצורך אימות או זיהוי בני אדם, מקורו בכך שמידע ביומטרי הוא מידע שאדם 'נושא' עמו באופן תמידי, המהווה חלק ממנו, ואינו משתנה באופן קיצוני לאורך זמן; זאת, לעומת מידע מזהה אחר (כמו תעודת זהות במתכונתה כיום והפרטים המופיעים בה), העלול להיות חשוף לשינויים ולתיקונים במרמה, עם יכולת מוגבלת לגילוי הזיוף. ואולם, בתכונה זו של הביומטריה טמונים גם סיכונים הכרוכים בהגנת פרטיותו של אדם, בין השאר בשל חוסר היכולת 'לבטל' מידע ביומטרי לאחר שהופץ באופן בלתי הפיך".



או מרכז ההנפקה".⁶ "האמצעים ונתוני הזיהוי הביומטרי יועברו לרשות לצורך הכללתם במאגר הביומטרי ולצורך קבלת תוצאת זיהוי וכן למרכז ההנפקה לצורך הכללתם במסמכי זיהוי".⁷

תושב חייב לאפשר לעובד משרד הפנים ליטול ממנו אמצעי זיהוי ביומטריים לצורך הנפקת מסמך הזיהוי. אם הוא מסרב לעשות כן, לא יונפק לו מסמך הזיהוי.⁸

בחוק מובאת רשימה מפורטת של גורמים ובעלי תפקידים שיהיו רשאים ליטול מאדם אמצעי זיהוי ביומטריים לצורך אימות זהותו, ובהם שוטרים, סוהרים, חיילים ואנשי ביטחון אחרים שהוסמכו לכך.⁹ כמו כן, החוק קובע הוראות בדבר העברת מידע מהמאגר הביומטרי לשורה של גורמים ממלכתיים, כגון משרד הפנים, משטרת ישראל, רשויות התביעה, פרקליטות המדינה, בית-המשפט ורשויות הביטחון,¹⁰ וכן הוראות בדבר שמירת סודיות, אבטחה והגנה על הפרטיות.¹¹

החוק קובע כי תחולתו תהיה הדרגתית ולאחר תקופת מבחן: "השר יקבע, בהתייעצות עם שר האוצר ושר המשפטים ובאישור ועדת הכנסת המשותפת, בצו, תקופת מבחן של שנתיים שבמהלכה יחולו ההוראות לפי חוק זה על תושבים שיתנו הסכמתם לכך בכתב, במטרה לבחון בתקופה זו את אופן היישום של הוראות לפי חוק זה על תושבים אלה, את נחיצות קיומו של מאגר ביומטרי ומטרותיו, את המידע שיש לשמור במאגר ואת אופן השימוש בו (להלן – תקופת מבחן); בצו כאמור ייקבעו בפירוט העניינים שייבחנו בתקופת המבחן, המדדים להצלחתו ואופן קבלת ההסכמה מאת תושבים להחלת הוראות לפי החוק לגביהם בתקופת המבחן".¹²

צו כאמור בחוק ניתן בשנת 2011 (תשע"א). בפברואר 2012 הוגשה בעתירה לבג"ץ בקשה להורות על ביטולו של המאגר הביומטרי, ולחלופין – על ביטול הצו מתוקף החוק ועדכונו. במהלך הדיון בעתירה, קיבל שר הפנים את הצעת בית-המשפט "לבחון מחדש את הצו ובפרט לוודא שכל הפרמטרים המנויים בסעיף 41 לחוק אכן ייכללו בצו".¹³

צו מתוקן מתוקף החוק ניתן בשנת 2012 (תשע"ג). בצו זה פירוט של הדרישות מתהליך הפיילוט ונדונות בו הסוגיות האלה: הסכמה, תיעוד הליך של וידוא ואימות של זהות, אופן הנטילה ואיכותה, תיעוד הליך הנפקת מסמך זיהוי, בחינת נחיצות קיומו של המאגר, מטרותיו, היקף המידע שיש לשמור בו ואופן השימוש בו, מדדי אבטחת מידע וסקר סיכונים, בדיקת אתר הגיבוי למאגר, פרוטוקול המבחן ועוד.

1.1. משרד הפנים, רשות האוכלוסין וההגירה

אף-על-פי שהחוק עבר בסוף שנת 2009, הפעלת תוכנית הפיילוט של המאגר הביומטרי החלה רק ביולי 2013.

⁶ סעיף 3(א) ו-3(ב) לחוק.

⁷ סעיף 3(ג) לחוק.

⁸ סעיף 3(ד) לחוק.

⁹ סעיף 6(א) לחוק.

¹⁰ פרק ה' לחוק.

¹¹ פרק ו' לחוק.

¹² סעיף 41(1) לחוק.

¹³ 1516/12 פרופ' קרין נהון נ' הכנסת, פסק-דין מיום 23/07/2012, תאריך כניסה: 15 בינואר 2014.



משרד הפנים פרסם שני דוחות תקופתיים בהתאם לצו: בינואר 2014 ובאוגוסט אותה שנה, ¹⁴ להלן כמה נתונים עיקריים העולים מן הדוחות:

- עד סוף יוני 2014 נמצאו פרטיהם של 395,574 תושבים בבסיס הנתונים הביומטריים המרכזי (נכללים בהם מי שנתנו את פרטיהם לשם הוצאת תעודת זהות ביומטרית או דרכון ביומטרי).
- בתקופת הדיווח הראשונה (מ-1 באוקטובר 2013 ועד 31 בדצמבר 2013) כ-48% מן הדרכונים שהונפקו היו ביומטריים וכ-50% מתעודות הזהות שהונפקו היו ביומטריות.¹⁵
- בתקופת הדיווח השנייה (מ-1 בינואר 2014 ועד 30 ביוני 2014) כ-32% מן הדרכונים שהונפקו היו ביומטריים וכ-38.5% מתעודות הזהות שהונפקו היו ביומטריות.
- בתקופת הדיווח הראשונה מכלל תעודות הזהות הביומטריות החכמות שהונפקו רק 73.2% מהתעודות נמסרו; דהיינו, כ-26.8% מן התעודות הביומטריות שהונפקו לא נמסרו לבעליהן.

דיווח על שיעורי המסירה בתקופת הדיווח השנייה לא פורסם באופן הניתן להשוואה. יצוין כי ביולי 2013, בסמוך למועד תחילת הפיילוט, קיימה ועדת המדע והטכנולוגיה של הכנסת דיון בנושא המאגר הביומטרי והטענות לליקויים בהפעלתו, בעקבות הצעות לסדר-היום של כמה חברי כנסת. בדיון נדונו בקצרה סוגיית נחיצותו של מאגר ביומטרי, המדדים שנקבעו לתקופת המבחן (פיילוט) ושאלת אבטחת המידע הביומטרי. נוסף על כך, בסוף הדיון ביקש יו"ר ועדת המדע והטכנולוגיה של הכנסת חה"כ משה גפני שמרכז המחקר והמידע של הכנסת יכתוב מסמך עדכני הסוקר את המדיניות בנושא מאגרים ביומטריים בעולם.¹⁶

נוסף על תעודות הזהות, הדרכונים והמאגר הביומטרי שנזכרו לעיל, רשות האוכלוסין וההגירה מפעילה מאגר לנתוני עובדים זרים. במאגר נמצאים טביעות אצבעות ותצלומי פנים ומסירת הפרטים נדרשת מכל מי שמקבל אשרת עובד זר. המידע משמש לבדיקת שהייה בלתי חוקית בישראל.¹⁷

1.2. משטרת ישראל¹⁸

בידי משטרת ישראל שלושה מאגרים ביומטריים: מאגר טביעות אצבעות; מאגר דנ"א ומאגר תצלומים.¹⁹ משטרת ישראל אוספת מידע ביומטרי מחשודים, נאשמים ומורשעים.

¹⁴ דוח תקופתי בהתאם לצו הכללת אמצעי זיהוי ביומטריים ונתוני זיהוי ביומטריים במסמכי זיהוי ובמאגר מידע, התשע"א-2011, מהדורה מס' 1, לתקופה 30.06.2013–21.12.2013, ינואר 2014, באתר האינטרנט של [ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת](#), תאריך כניסה: 24 בפברואר 2014.

¹⁵ דוח תקופתי בהתאם לצו הכללת אמצעי זיהוי ביומטריים ונתוני זיהוי ביומטריים במסמכי זיהוי ובמאגר מידע, התשע"א-2011, מהדורה מס' 1, לתקופה 01.01.2014–30.06.2014, אוגוסט 2014, באתר [הרשות לניהול המאגר הביומטרי](#), תאריך כניסה: 9 בפברואר 2015.

¹⁶ בכתבה בנושא, טען עו"ד יונתן קלינגר מהתנועה לזכויות דיגיטליות כי משרד הפנים מטה את הנתונים כדי ליצור את הרושם של שיעורי היענות גבוהים בכך שהוא אינו כולל במניין המסרבים אנשים המגיעים ללשכות האוכלוסין שלא לשם הוצאת תעודת זהות או דרכון ומציעים להם להחליף דרכון או תעודת זהות לתעודות במתכונת ביומטרית והם מסרבים להצעה. עומר כביר, [פיילוט המאגר הביומטרי: חצי מהישראלים סירבו להצטרף](#), [כלכליסט](#), 5 בפברואר 2014, תאריך כניסה: 24 בפברואר 2014.

¹⁷ [פרוטוקול מס' 17](#) משיבת ועדת המדע והטכנולוגיה של הכנסת, 15 ביולי 2013.

¹⁸ רועי פרידמן, מוביל ייעודי, יחידת הממונה על היישומים הביומטריים, משרד ראש הממשלה, מכתב תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 10 בנובמבר 2013.

¹⁹ ניצב משנה אשירה זמיר, רמ"ח מעבדות מז"פ, מכתב, 3 בדצמבר 2013, נתקבל באמצעות פקס מעו"ד לינס חמד, פקד, לשכת מפק"ל, משטרת ישראל.

¹⁹ על-פי חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – חיפוש בגוף ונטילת אמצעי זיהוי), התשנ"ו–1996, אמצעי זיהוי יכול להיות כל אחד מאלה: טביעת אצבעות, דגימה ביולוגית (דגימת תאי לחי, דגימת שיער, דגימת דם מזערית) ותצלום.



מטרות איסוף הנתונים הביומטריים ושמירתם בידי המשטרה הן חקירת עבירה, מניעת ביצוע עבירות או סיכולן, אימות או ברור של זהות אדם או של גופה כשהות זו אינה ידועה או מוטלת בספק ואיתור נעדרים או שבוים.

על-פי תשובת נציגי המשרד לביטחון פנים, הגישה לנתונים ניתנת רק לשוטרי משטרת ישראל שקיבלו הסמכה לכך: "רק לשוטרי המעבדה המוסמכים לכך יש גישה למאגרים ולא לשום גורם אחר בארץ ובעולם". אשר למאגר התצלומים, "חוקר שמחפש על-פי תעודת זהות יכול אך ורק לראות את תמונתו של החשוד שנמצאת במאגר" (ההדגשות במקור).

סמכויות איסוף המידע הביומטרי ואגירתו מוסדרים בחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – חיפוש בגוף ונטילת אמצעי זיהוי), תשנ"ו–1996.

1.3. שירות בתי-הסוהר²⁰

בידי שירות בתי-הסוהר מערכות ביומטריות לאסירים ולסוהרים.

לצורך אימות זהותם של האסירים הנכנסים ויוצאים מיחידות שב"ס לבתי-המשפט ולחופשות, מופעלת מערכת ביומטרית ולשם כך ניטלות שתי טביעות אצבעות מן האסירים. נתוני טביעות האצבעות נשמרים במאגר והמשתמשים בו הם רשמים וסוהרי ביטחון.

לצורך הפעלת מערכת שחף (טלפוניה ציבורית לאסירים), המאפשרת לרכוש כרטיסי חיג בעזרת מערכת אוטומטית המשתמשת בזיהוי קולי, ניטלת חתימה קולית מן האסירים באמצעות אמירה חוזרת של משפט מסוים.²¹ לטענת נציג שב"ס, כלל התהליך מותנה בהסכמת האסיר.

בדיון שנערך לאחרונה בוועדת הפנים של הכנסת עלה כי שירות בתי-הסוהר נוטל חתימה קולית מאסירים ללא הסמכה לכך בחוק.²² בית-המשפט העליון בשבתו כבג"ץ ציין לאחרונה בהחלטתו כך: "דומה כי ראוי יהיה לשקול מתן התחייבות על-ידי המדינה כי כל עוד הנושא של נטילת דגימת קול אינו מוסדר בחקיקה, לא יעשה שימוש בדגימת הקול, למשל לשם השוואה. נוסף על כך ראוי שפרקליטות המדינה תציג לוח זמנים, ולו לעניין הגשתו של תזכיר הצעת חוק".²³

סוהרים חדשים שמתגייסים לשירות בשב"ס נותנים טביעות אצבעות²⁴ לצורך זיהוי בעת אסון. עם זאת, טביעות האצבעות של הסוהרים לא נשמרות במאגר אלא רק בנייר המתויק בתיק האישי, ולצורך עיון בנתונים נדרש אישור של מנהל הארכיון. נוסף על כך, לשם מיזור, בקרה של הכניסה לאזורים מסוימים ומניעת התחזות, מופעלות מערכות ביומטריות המנוהלות באמצעות מאגר מקומי, ובהן רק לסוהרים מורשים יש גישה למתחם המוגבל.

²⁰ גונדר משנה ראובן מור, רמ"ח פיתוח יישומי מידע, מכתב, 5 בדצמבר 2013, נתקבל באמצעות פקס מלשכת השר לביטחון פנים.

²¹ "אני מבקש להתקשר החוצה עכשיו".

²² הודעות הכנסת, "בוועדת הפנים נחשף: שב"ס נוטל מאסירים חתימות קול ביומטריות ללא הסמכה בחוק", 26 בפברואר 2014.

²³ בג"ץ 2779/13, המרכז האקדמי למשפט ולעסקים נ' שירות בתי הסוהר ובינת תקשורת מחשבים בע"מ, עתירה למתן צו ביניים, החלטה מיום 5 במרס 2014.

²⁴ בשתי הידיים עבור כל אצבע בנפרד וכן ארבע אצבעות יחד ואגודל בנפרד.



1.4. משרד הביטחון – צה"ל²⁵

על-פי תשובת משרד הביטחון, צה"ל נוטל מן המתגייסים נתונים ביומטריים הכוללים טביעות אצבעות, תצלומי מנשך שיניים ודגימת דם שממנה מפיקים פרופיל DNA. בעוד המתגייסים מחויבים לספק טביעות אצבעות ומנשך שיניים, מתן דגימת דם הוא וולונטרי והוא ניטל רק לאחר מתן הסבר על התהליך ועל השימושים בדגימות והוולונטריות של התהליך ולאחר שניתנת חתימתו של החייל המאשרת את האמור.

אשר לקיומם של מאגרים ביומטריים, על-פי תשובת משרד הביטחון, "מאגר טביעות האצבעות הוא מאגר ממוחשב ומקודד"; מאגר תצלומי השיניים "הוא מאגר ממוחשב אך לא מקודד" ומאגר דגימות הדם הוא "מאגר לא ממוחשב ולא מפוענח". בשל האמור, לטענת משרד הביטחון "המאגר הביומטרי היחיד בצה"ל הוא למעשה מאגר טביעות האצבעות".²⁶

על-פי מידע שנתקבל מן הממונה על היישומים הביומטריים במשרד ראש הממשלה, צה"ל משתמש גם בתמונות המגויסים. אין בידנו מידע על סוג המאגר או על איסוף תמונות המגויסים.

מטרת איסוף המידע הביומטרי האמור היא זיהוי חללים בלבד, והאיסוף נעשה בהתאם לסעיף 11 בחוק שירות ביטחון, התשמ"ו-1986, והתקנות שהותקנו מתוקפו, או מכוח הסכמה וולונטרית ומודעת.

על-פי תשובת משרד הביטחון, צה"ל חולק מידע ביומטרי עם משטרת ישראל רק בכפוף לצו שופט המורה על כך ורק לשם זיהוי חללים (לא יימסר מידע לשם חקירה פלילית, תביעת אבהות וכו'). בתום הליך הזיהוי על המשטרה להשמיד את אמצעי הזיהוי.

1.5. שירות התעסוקה

מאז שנת 2005 מאפשר שירות התעסוקה למבקשי עבודה להזדהות לצורך קבלת דמי אבטלה באמצעות סריקה של טביעת אצבע – חלופה להזדהות מול פקיד השירות. לדברי נציג הממונה על היישומים הביומטריים במשרד ראש הממשלה, בידי שירות התעסוקה יש כיום פרטי טביעות אצבעות של כ-440,000 אזרחי ישראל. מתן טביעות אצבעות לשירות התעסוקה הוא וולונטרי.²⁷

יצוין כי בעבר הובעה ביקורת על ששירות התעסוקה אוגר את טביעות האצבעות במאגר ללא הסמכה חוקית מפורשת לכך וללא אישור רשם מאגרי המידע במשרד המשפטים. על-פי פרסומים בכלי התקשורת, שירות התעסוקה טען כי כיוון שהמאגר איננו מכיל טביעות אצבעות אלא רק אלגוריתם המאפשר זיהוי של טביעת אצבע על-ידי המערכת, הוא אינו נחשב מאגר.²⁸

²⁵ גלית דביר, ראש מדור אמל"ח, מחלקת משאבים תכנון ובקרה, צה"ל, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, נתקבל מציפי שוורץ, לשכת עוזרת שר הביטחון, 13 בינואר 2014.

²⁶ פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת בבקשה להבהרת המושגים האמורים בתשובה: "מאגר לא מקודד" ו"מאגר לא מפוענח" לא זכתה למענה עד מועד סיום כתיבת מסמך זה.

²⁷ רועי פרידמן, מוביל ייעודי, יחידת הממונה על היישומים הביומטריים, מכתב תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 10 בנובמבר 2013.

²⁸ גל מור, "שירות התעסוקה לא יפלה מסרבים לסריקת אצבע", Ynet, 4 בספטמבר 2005, תאריך כניסה: 1 בינואר 2014; האגודה לזכויות האזרח, "אין לחייב דורשי עבודה לתת טביעות אצבע בלשכת התעסוקה", 8 באוגוסט 2005, תאריך כניסה: 1 בינואר 2014.



1.6. רשות שדות התעופה

רשות שדות התעופה מאפשרת לאזרחי ישראל מגיל 18 שברשותם דרכון לעבור ביקורת דרכונים בנמל התעופה בן-גוריון ללא צורך בבדיקת דרכונם על-ידי פקיד ביקורת הגבולות באמצעות סריקה ביומטרית של גיאומטריית כף היד. מאגר רשות שדות התעופה הוא מאגר וולונטרי והעילה הרשמית לשימוש בו היא שיפור השירות לנוסע בקיצור זמן ההמתנה לביקורת הגבולות.²⁹ במאגר נמצאים פרטיהם של כ-1.2 מיליון בני-אדם.³⁰

יצוין כי בעבר פעל ברשות שדות התעופה פיילוט לבחינת תהליך אוטומטי לטיפול בנוסע בכל שלבי המעבר בנתב"ג (ולא רק בביקורת הגבולות). לצורך הפיילוט ניטלו באופן וולונטרי טביעות אצבעות ותווי פנים מ"נוסעים מתמידים" של אל-על. לאחר ההחלטה שלא להמשיך בפיילוט, מאגר המידע הושמד.

נוסף על כך, ברשות שדות התעופה פועלת מערכת למניעת כניסת בלתי מורשים לאזורים מוגבלים בנתב"ג ולצורך זה נאספים נתוני טביעות אצבעות. במערכת יש כ-10,000 רשומות.³¹

1.7. משרד התחבורה

משרד התחבורה נוטל תמונת פנים ממחזיקי רישיון נהיגה בעת קבלת הרישיון ו/או חידושו. ברשות משרד התחבורה תמונות פנים של בעלי רישיונות נהיגה. לדברי נציג הממונה על היישומים הביומטריים במשרד ראש הממשלה, אף שלטענת נציגי משרד התחבורה הם אינם מחזיקים במאגר ביומטרי, המידע שברשותם תואם את ההגדרה של מאגר ביומטרי.³²

1.8. הממונה על היישומים הביומטריים במשרד ראש הממשלה

מתוקפו של חוק הכללת אמצעי זיהוי ביומטריים ונתוני זיהוי ביומטריים במסמכי זיהוי ובמאגר הביומטרי, התש"ע-2009, פועל במשרד ראש הממשלה הממונה על היישומים הביומטריים, מר רם ולצר. על-פי החוק, אלה כמה מתפקידיו של הממונה:³³

- 1) להמליץ על מדיניות כוללת בתחום היישומים הביומטריים, לרבות לעניין יעדים, מדדים והנחיות בעניינים אלה: (א) הקמה, תפעול ותחזוקה של המאגר הביומטרי וגישה אליו; (ב) פיתוח היישומים הביומטריים; (ג) בקרה על היישומים הביומטריים והמאגר הביומטרי;
- 2) להמליץ על מדיניות בתחום אבטחת המאגר הביומטרי ואבטחת המידע המועבר למרכז ההנפקה, לרבות לעניין הנהלים ותקני האבטחה ולמעט בעניינים המוסדרים בחוק להסדרת הביטחון;
- 3) לפקח על יישום הוראות חוק זה והתקנות, הכללים, הנחיות הרשות לניהול המאגר הביומטרי ונוהלי הרשות אשר נקבעו מכוחו, וכן על פעולות ראש הרשות לפי חוק זה.

²⁹ אתר האינטרנט של רשות שדות התעופה, [מסלול מהיר לביקורת דרכונים](#), תאריך כניסה: 30 בדצמבר 2013.

³⁰ רועי פרידמן, מוביל ייעודי, יחידת הממונה על היישומים הביומטריים, מכתב תשובה לפניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 10 בנובמבר 2013.

³¹ שם.

³² שם.

³³ סעיף 33 לחוק.



מרכז המחקר והמידע של הכנסת פנה אל הממונה על היישומים הביומטריים בבקשה לקבל פירוט בדבר איסוף מידע ביומטרי וקיומם של מאגרים ביומטריים בישראל וכן בדבר העילות להקמתם של מאגרים אלה.

על-פי תשובת נציג הממונה, כל הגופים האלה: משטרת ישראל, שירות בתי-הסוהר, רשות שדות התעופה, רשות האוכלוסין וההגירה, משרד התחבורה,³⁴ שירות התעסוקה וצה"ל מחזיקים במאגרי מידע ביומטריים. יש הבדלים ביניהם בסוגי המאגרים: בחלקם נשמרים הן התמונה והן המאפיינים שמוצו ממנה ובחלקם יש רק תבניות מאפיינים ואף הצפנה שלהם.

על שאלותינו בדבר עילת האיסוף ומקורה בחוק או בתקנות ובדבר שיתוף מידע ביומטרי עם גופים אחרים או שלא למטרות לשמן נאסף, השיב נציג הממונה כך: "בשלב זה אין בידנו לתת תשובה מפורטת בעניין שאלה זו".³⁵

להלן טבלה המציגה בקצרה סיכום של המידע על מסמכי זיהוי (דרכונים, תעודות זהות ורישיונות נהיגה) בישראל ועל השימוש בנתונים ביומטריים בהם.

ממי ניטל המידע הביומטרי	לשם מה ניטל המידע הביומטרי	איזה מידע ביומטרי נמצא במאגר	האם יש חובה לספק מידע ביומטרי	האם המידע הביומטרי נשמר במאגר קבוע	האם המידע נשמר בשבב על גבי התעודה
מבקשי דרכון	דרכונים	תמונת פנים ושתי טביעות אצבעות	רק למוציאים דרכון	✓ (כרגע כפיילוט)	✓
תעודות זהות	תעודות זהות	תמונת פנים ושתי טביעות אצבעות	כן	✓ (כרגע כפיילוט)	✓
מבקשי רישיון נהיגה	רישיון נהיגה	תמונת פנים	כן	*x ✓	-

✓*x כאמור לעיל, לעניין המידע שבמשרד התחבורה יש מחלוקת בין הממונה על היישומים הביומטריים במשרד ראש הממשלה, שגורס שאיסוף התמונות של משרד התחבורה עולה לכדי מאגר, ובין נציגי משרד התחבורה, שטוענים שלא מדובר במאגר.

³⁴ כאמור לעיל, נציג הממונה ציין כי לגישת משרד התחבורה המשרד איננו מחזיק במאגר ביומטרי.

³⁵ רועי פרידמן, מוביל ייעודי, יחידת הממונה על היישומים הביומטריים, משרד ראש הממשלה, מכתב תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 10 בנובמבר 2013.



2. שימוש בנתונים ביומטריים בעולם – סקירה משווה

להלן תוצג סקירה של השימוש במסמכים ובמאגרי מידע ביומטריים. בסקירה מוצגים המדיניות האזורית בתחום זה באיחוד האירופי והמצב בארצות-הברית (ברמה הפדרלית בלבד, ללא התייחסות לכל מדינה כשלעצמה) וב-12 מדינות נוספות (כולן מדינות דמוקרטיות מפותחות החברות בארגון ה-OECD). הבחירה במדינות אלו התבססה על קיומה של סקירה קודמת של מרכז המחקר והמידע של הכנסת בנושא, על דיונים קודמים שנערכו בנושא ועל זמינות מידע בנושא ממקורות שונים הניתנים לאימות.³⁶

יש לציין כי בסקירה נדונות בעיקר שלוש קבוצות אוכלוסייה שפרטיהן נאספים במאגרים: תושבי המדינה או האזור, תיירים או אזרחים זרים מבקשי ויזה ופליטים ומבקשי מקלט. בסוף הסקירה של הנעשה בכל מדינה מוצגת טבלה מסכמת קצרה ובה מידע עיקרי על מסמכי הזיהוי **של אזרחי אותה המדינה** – דרכונים, רישיונות נהיגה ותעודות זיהוי, אם יש כאלה, ומענה על השאלות אם יש איסוף נתונים ביומטריים ואם המידע הביומטרי נשמר במאגר או רק על גבי התעודה.

יצוין עוד כי בסקירה זו לא סווגו המדינות על-פי החובה להנפיק (או לשאת) מסמכי זיהוי שונים, אך ככלל, ברוב המדינות שצוין כי מונפקת בהן תעודת זהות, התעודה היא בגדר חובה. יש הסבורים שרצוי להבחין בין מסמכים שהם בגדר חובה לכלל האזרחים, דוגמת תעודת זהות, לבין מסמכים שהאזרח יכול לבחור שלא להנפיקם, כגון דרכון או רישיון נהיגה – בידיעה שהדבר ימנע ממנו לממש אפשרויות פעולה הכרוכות בהנפקת מסמכים אלה.³⁷

³⁶ נציין כי הרשות לניהול המאגר הביומטרי במשרד הפנים פרסמה בדצמבר 2014 כחלק ממסמך בנושא **"נחיצות המאגר הביומטרי – פרק 2 מאגרים ביומטריים ומגמות עולמיות בתחום הביומטריה"** סקירה משווה, אשר בה נסקרו מדינות נוספות, שאינן נכללות בסקירה במסמך זה. על-פי האמור שם, גם בחלק מהמדינות הללו קיים מאגר ביומטרי. בין מדינות אלה: **מקסיקו** – שבה קיים, על-פי הסקירה, מאגר ביומטרי של **תעודות זהות**, הכולל תמונת פנים, טביעות אצבע וסריקת קשתית העין; **פינלנד** שבה קיים, על-פי הסקירה, מאגר ביומטרי של **דרכונים**, הכולל תמונה וטביעות אצבע. **הודו**, שבה מוקם, על פי מסמך הרשות לניהול המאגר, מאגר ביומטרי של כל האזרחים מגיל חמש הכולל טביעות אצבע, תמונת פנים ותמונת קשתית העין. מדינות נוספות בהן מוזכר קיומו של מאגר ביומטרי הן: סין, טורקיה, גאנה, ניגריה, בוסניה הרצגובינה, ארגנטינה, אינדונזיה, פקיסטן, דרום אפריקה, אלבניה, טנזניה, קולומביה, ברזיל, רוסיה, אקוודור, וייטנאם והונג-קונג.

הערה זו שונתה כחלק מעדכון מסמך זה. פברואר 2015.

כמו כן, בסקירה של מחלקת המחקר המשפטי הבין-לאומי של הקונגרס האמריקני עולה כי נוסף על המדינות הנסקרות במסמך זה, יש ב**ברזיל** מאגר ביומטרי של **דרכונים**, הכולל תמונה ושתי טביעות אצבע; ב**מקסיקו** יש מאגר ביומטרי של **דרכונים**, הכולל תמונה וטביעות אצבע; וב**אוקראינה** קיים מאגר/מרשם לאומי כללי, המשמש גם **תעודות זהות ודרכונים**, הכולל טביעות אצבע, תמונה וחתימה דיגיטלית. מתוך: The Law Library of Congress, Global Legal Research Center, **Biometric Data Retention for Passport Applicants and Holders**, March 2014, Report for the U.S. Department of State.

במחקר נוסף שערכו חוקרים מאוניברסיטת טילבורג שבהולנד עבור מועצת אירופה (Council of Europe), בשנת 2013 – אשר בממצאיו נעשה שימוש במסמך זה – צוינו מדינות נוספות שיש בהן מאגרים ביומטריים מסוגים שונים, ובהן אלבניה, סנגל, רומניה, מלטה ומקדוניה. מתוך:

Paul de Hert and Koen Christianen, **Report on The Application of Principles of Convention 108 to The Collection and Processing of Biometric Data**, April, 2013, Commissioned by: Council of Europe, Concluded by: Tilburg Institute for Law, Technology, and Society, Tilburg University.

³⁷ פרופ' קרין נהון, חברת סגל בבית-הספר למידע באוניברסיטת וושינגטון ובין העותרים נגד המאגר הביומטרי בישראל, דואר אלקטרוני, 23 במרס 2014.



2.1. האיחוד האירופי

מאגרי המידע הביומטריים הקיימים ומוקמים במסגרת האיחוד האירופי נועדו בעיקר לצורכי הגירה וביטחון, ורובם מכוונים לאיסוף מידע על אזרחים זרים או קבוצות אוכלוסייה מוגדרות, כגון חשודים או עבריינים.

2.1.1. אירודק (Eurodac)

אירודק הוא מאגר מידע ממוחשב שמאוחסנות בו טביעות אצבעות של אנשים שגילם יותר מ-14 שנים בשלוש קטגוריות: מבקשי מקלט, מסתננים ושוהים לא חוקיים במדינות האיחוד האירופי. המאגר הוקם בהחלטה של מועצת האיחוד האירופי משנת 2000 והחל לפעול ב-15 בינואר 2003.³⁸

במאגר נשמר המידע שלהלן: טביעות אצבעות מעשר אצבעות, מין, המדינה שבה נלקחה הדגימה ומספר שנתנה המדינה שבה נלקחה הדגימה. לא נשמר מידע אישי אחר על נושא המידע. המאגר מאפשר להשוות בין טביעות אצבעות חדשות, שנלקחות מנושאי המידע בעת שהם מגישים בקשה למקלט או נתפסים בידי הרשויות, לבין טביעות אצבעות הקיימות במאגר. כך אפשר לדעת אם מבקש המקלט הגיש בקשה דומה במדינה אירופית אחרת או נתפס כשוהה או מסתנן לא חוקי בעבר. למדינות החברות במאגר המידע יש אפשרות להכניס מידע למאגר, אך לא לערוך בו חיפוש. החיפוש במאגר המידע נעשה רק על-ידי היחידה המרכזית שבה המאגר נשמר, והיא מעבירה את תוצאות החיפוש מייד למדינה שבעבורה הוא נערך. אם נמצא כי טביעת האצבע שנלקחה תואמת טביעה קודמת, שתי המדינות רשאיות לחלוק מידע אישי נוסף על נושא המידע.

המידע על מבקשי מקלט נשמר עשר שנים, אלא אם כן נושא המידע התאזרח באחת ממדינות אירופה. המידע על מסתננים ושוהים לא חוקיים נשמר שנתיים, אלא אם כן נושא המידע עזב את מדינות האיחוד, קיבל אשרת תושב או התאזרח באחת ממדינות האיחוד. במקרים אלו המידע נמחק מן המערכת מייד.

ביקורת רבה נמתחה על מאגר זה, שבו אנשים שאינם חשודים בביצוע פשע נדרשים לחשוף מידע ביומטרי והוא מוכנס למאגר ציבורי.³⁹

יש לציין כי ביוני 2013 פרסמה מועצת האיחוד האירופי החלטה נוספת בנושא אירודק – החלטה שאמורה לעדכן את ההחלטה הקודמת ותיכנס לתוקף ב-20 ביולי 2015.⁴⁰ אחד מהשינויים המרכזיים בהחלטה החדשה הוא מתן האפשרות לרשויות חקירה במדינות האיחוד, וכן למשטרה האירופית (Europol) להשוות טביעת אצבע עם טביעות אצבעות במאגר במקרים של פשיעה חמורה ושל טרור. עם זאת, בשל חשש משינוי מוחלט ביעודו של המאגר, האפשרות להשתמש במאגר אירודק לזיהוי מקרי פשיעה או טרור מותנית בביצוע חיפושים מקדימים במאגרי טביעות אצבעות של עבריינים – הן במאגרי

³⁸ [Council Regulation No 2725/2000 of 11 December 2000 Concerning the Establishment of 'Eurodac' for the Comparison of Fingerprints for the Effective Application of the Dublin Convention.](#), retrieved: January 1, 2014.

³⁹ ראו למשל הביקורת של נציב הגנת הפרטיות האירופי :

European data Protection supervisor, "[EURODAC: erosion of fundamental rights creeps along](#)", September 5, 2012, retrieved: January 15, 2014.

⁴⁰ [REGULATION \(EU\) No 603/2013 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 26 June 2013.](#), retrieved: January 1, 2014.



אותה מדינה והן במאגרי מדינות האיחוד האחרות החתומות על החלטה לעניין חיזוק שיתוף פעולה חוצה גבולות, בפרט במאבק בטרור ובפשיעה חוצה גבולות.⁴¹

למרות האמור, יש הטוענים כי הרחבת ייעודו של המאגר מגלמת הלכה למעשה את אחד החששות הרווחים מקיומו של מאגר ביומטרי – טענת המדרון החלקלק (Function Creep), שלפיה הנתונים נמסרים למטרה אחת אך משמשים בפועל גם למטרות אחרות מזו שלשמן נאספו.⁴²

2.1.2 Schengen Information System (SIS)

מערכת המידע שנגן⁴³ פועלת מאז 1995 והיא מערכת המידע הגדולה ביותר באירופה למטרת אבטחת הציבור. במערכת מידע על חשודים בפשיעה, חשודים בהסתננות, נעדרים – בפרט ילדים, נשק, מסמכים ורכוש גנוב. המערכת מופעלת על-ידי שומרי הגבולות, המשטרה, המכס, הרשויות המופקדות על מתן אשרות ורשויות השיפוט בכל אזור שנגן, המונה 26 מדינות באירופה. הרשויות בכל מדינה מכניסות את המידע למאגר והוא מועבר לכלל המדינות החברות באמצעות המערכת.⁴⁴

ב-9 באפריל 2013 נכנסה לפעולה מערכת המידע שנגן 2. בניגוד למערכת הקודמת, בשנגן 2 אפשר לאגור ולנתח נתונים ביומטריים, דוגמת תמונות, טביעות אצבעות ואף דגימות DNA במידת הצורך, וכן אפשר לחבר יחד כמה התראות (למשל על אדם ועל רכב). נוסף על כך, יש במערכת מידע על צווי מעצר.⁴⁵ בשל המאפיינים שצוינו, שנגן 2 שונה במידה ניכרת מקודמתה: בעוד שנגן 1 הייתה בשימוש בעיקר על-ידי שוטרי הגבולות, יש המניחים כי המערכת החדשה תהפוך לכלי מרכזי בדיהן של משטרות לשם חקירת פשעים.⁴⁶

2.1.3 The European Visa Information System – VIS

ב-2004 פרסמה מועצת האיחוד האירופי החלטה על הקמת מערכת המידע האירופית בנושא אשרות – VIS.⁴⁸ ה-VIS היא מערכת לאיסוף ולאגירה של מידע, ובכלל זה טביעה ביומטרית, על כלל מבקשי

⁴¹ [COUNCIL DECISION 2008/615/JHA of 23 June 2008 on the stepping up of cross-border cooperation, particularly in combating terrorism and cross-border crime](#), retrieved: December 1, 2014.

⁴² Paul de Hert and Koen Christianen, [Report on The Application of Principles of Convention 108 to The Collection and Processing of Biometric Data](#), April, 2013, Commissioned by: Council of Europe, Concluded by: Tilburg Institute for Law, Technology, and Society, Tilburg University, p. 18.

⁴³ הנקראת על שם ועידת שנגן, שנועדה לאפשר תנועה חופשית ללא צורך בביקורת גבולות בין 26 המדינות המשתתפות בהסכם.

⁴⁴ European Commission, Home Affairs, [Schengen Information System \(SIS\)](#), retrieved: January 1, 2014.

⁴⁵ European Commission Press release, "[Schengen Information System \(SIS II\) goes live](#)", Brussels, 9 April 2013, retrieved: January 1, 2014.

⁴⁶ Paul de Hert and Koen Christianen, [Report on The Application of Principles of Convention 108 to The Collection and Processing of Biometric Data](#), April, 2013, Commissioned by: Council of Europe, Concluded by: Tilburg Institute for Law, Technology, and Society, Tilburg University, p. 19.

⁴⁷ Regulation of the European Parliament and of the Council Concerning the Visa Information System (VIS) and the Exchange of Data between Member States on Short-stay Visas (VIS Regulation), PE-CONS 3630/1/07 REV 1, October 1st, 2007.

⁴⁸ [Council Decision of 8 June 2004 Establishing the Visa Information System \(2004/512/EC\)](#), retrieved: January 1, 2014.



האשרות ומקבלי האשרות במדינות האיחוד. במערכת נאסף מידע רק על אזרחי מדינות החייבים באשרה לשם כניסה למדינות האיחוד. מטרת המערכת:

- קידום ויישום של מדיניות אשרות אחידה;
- שיתוף פעולה קונסולרי ותיאום בין רשויות הגירה באמצעות מעבר של נתונים על מבקשי אשרות בין מדינות האיחוד וקבלת החלטות הנוגעות להם;
- שיפור ההליכים לבקשת אשרה ולאישור אשרה וייעול הבדיקות במעברי גבול חיצוניים ופנימיים;
- סיוע במאבק בזייפנות וסיוע בזיהוי מבקשי אשרה או מחזיקי אשרה שאינם עומדים בקריטריונים לקבלתה או להארכתה;
- תרומה לחיזוק ביטחון של מדינות האיחוד האירופי.

המערכת היא חלק מתוכנית כללית שעל-פיה כל הנכנסים למדינות האיחוד האירופי יעברו בדיקה ביומטרית לצורך אימות זהותם.

ביוני 2007, לאחר עיכובים ניכרים, אישר הפרלמנט האירופי את החקיקה המסדירה את תפקודה של המערכת, **ורק באוקטובר 2011 החלה המערכת לפעול**.⁴⁹

במערכת נרשם מידע מקיף על מבקש האשרה, ובכלל זה פרטים אישיים, פרטי נסיעה, קישור לבקשות קודמות ולבקשות של נלווים, למשל בני-משפחה, ופרטים על האשרה (תאריך, מקום הנפקה ותוקף – אם ניתנה; תאריך הדחייה וסיבתה – אם נדחתה). כמו כן, **מאוחסנות טביעה ביומטרית של תווי הפנים באמצעות תצלום וטביעות עשר אצבעות כף היד, לצורכי אימות וזיהוי**. המידע האישי והביומטרי נלקח ממבקש האשרה בעת הגשת בקשה לאשרה לגורם שיש לו הסמכות להנפיק אשרות במדינה הרלוונטית. במועד זה נפתח למבקש תיק במערכת, ואליו מתווסף מידע על סטטוס האשרה כאשר מתקבלת החלטה בעניין זה. למבקש המידע יש זכות לראות את המידע בעניינו ולדרוש כי שגיאות שנפלו בו יתוקנו. עם זאת, הוא לא רשאי לקבל תדפיס מפורט של המידע במאגר.

מידע על מבקשי אשרה מאוחסן במאגר מידע מרכזי אחד עד תום חמש שנים ממועד פקיעת תוקף האשרה או דחיית הבקשה לאשרה לכל היותר. אם אדם הרשום במאגר מתאזרח באחת ממדינות האיחוד, פרטיו נמחקים מן המאגר מייד. הגישה למידע מתאפשרת באמצעות נקודות גישה שעומדות לרשותם של הגורמים המוסמכים להנפיק אשרות בכל אחת ממדינות האיחוד. גורמים אלו בלבד מוסמכים להכניס מידע למערכת או לשנותו. כמו כן, מותרת גישה למידע שבמאגר לגורמים נוספים בכל מדינה:

- רשויות ביקורות הגבולות, לצורך אימות הזהות בעת הכניסה למדינות האיחוד;
- הרשויות המוסמכות לבדוק את מעמדם החוקי של מבקרים ומהגרים, לצורך אימות הזהות או זיהוי בשעת הצורך;

⁴⁹ European Commission, Home Affairs, [The European Visa Information System is born!](#), retrieved: January 1, 2014.



- הרשויות המוסמכות לטפל במבקשי מקלט, כדי לקבוע איזו מדינה תטפל בבקשה.

מספר האשרה וטביעות האצבעות מוכנסים למערכת ומשמשים לשם סריקת מאגר ה-VIS לשם אימות זהות או בחינת האותנטיות של האשרה. המידע שמתקבל מן המערכת משמש רק למילוי המשימות של הגורם המשתמש בו, תוך כיבוד זכויותיו של האדם שפרטיו מאוחסנים במאגר. על כל אחת ממדינות האיחוד למסור להנהלת ה-VIS את רשימת הגורמים שיש להם גישה למידע.

גורמי ביטחון ומודיעין מדינתיים או כלל-אירופיים רשאים לקבל גישה למידע שבמאגר ה-VIS אם המידע עשוי לתרום למניעה, לאיתור ולחקירה של איום טרור או של פשע חמור אחר. לשם קבלת המידע גורמים אלו נדרשים לפנות אל הגורם במדינתם שיש לו גישה למידע. אין להעביר את המידע למדינה מחוץ לאיחוד האירופי או לארגון בין-לאומי אלא במקרים יוצאי דופן ביותר. בחוקי מדינות האיחוד ייקבעו מנגנונים למניעת שימוש לא הולם במידע שבמערכת ה-VIS ועונשים למי שעושים שימוש לא ראוי במידע. הממונה האירופי על אבטחת המידע ונציגיו במדינות האיחוד יבדקו שהנהלת המאגר והגורמים שיש להם גישה למידע בכל מדינה עומדים בכללים שנקבעו.

2.1.4. הקמת מערכת לרישום כניסה ויציאה מגבולות האיחוד האירופי Entry/Exit

⁵⁰System

בפברואר 2014 הגישה הנציבות האירופית לפרלמנט הצעת חוק (רגולציה) שעניינה הקמתה של מערכת לרישום כניסה ויציאה של בעלי אזרחות זרה (שאינם תושבי מדינות האיחוד) מגבולות מדינות האיחוד ואליהן.⁵¹

על פי דברי ההסבר להצעה מטרתה העיקרית של מערכת ה-EES היא לאפשר תיעוד שיטתי של הכניסות והיציאות של מי שאינם אזרחי האיחוד מאזור שנגן (Schengen). התיעוד אמור לאפשר לבחון את משך השהות של הנבדק באזור – אשר על פי חוקי האיחוד לא אמור לעלות על 90 יום בתקופה של 180 יום. בניגוד למערכת המידע שנגן (Sis) ולמערכת המידע על אשרות (Vis) הנסקרות לעיל, שקיימת חובה להיוועץ בהן רק בשלב הכניסה ושאינן כוללות תיעוד מלא של הכניסות והיציאות ממדינות שנגן, המערכת המוצעת בחוק אמורה לאפשר לעקוב אחר כלל הכניסות והיציאות של אזרחים זרים מגבולות האיחוד.⁵²

על פי דברי ההסבר להצעה, למרות שב-13 ממדינות האיחוד קיימות מערכות מידע הכוללות נתונים על כניסות ויציאות של נוסעים, במידה ומדינת הכניסה והיציאה שונות לא ניתן לבחון את משך השהות ולא נשמר תיעוד כולל.

⁵⁰ מידע זה נוסף למסמך כחלק מהעדכון הנוכחי שלו.

⁵¹ European Commission, Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council, "[Establishing an Entry/Exit System \(EES\) to Register Entry and Exit Data of Third Country Nationals Crossing the External Borders of the Member States of the European Union](#)", 28 February, 2013, retrieved: 15 January 2015.

⁵² ש.ם.



מטרותיה העיקריות של המערכת הן: חישוב משך שהייה של נוסעים; סיוע בזיהויים של מי שאינם עומדים בתנאים לכניסה או לשהייה במדינות האיחוד וניטור תנועת הנוסעים הזרים במדינות האיחוד.

המערכת אמורה לכלול מאגר מידע מרכזי הכולל מידע ביומטרי – טביעות עשר אצבעות, ונתונים כלליים (כגון שם, מספר דרכון, פרטי אשרה וכו'). תחילת איסוף המידע הביומטרי אמורה להתבצע בחלוף שלוש שנים מראשית יישום המערכת.

משך שמירת המידע על הכניסות והיציאות לא יעלה על 181 יום. שמירת המידע האישי לא תעלה על 91 יום ממועד היציאה. בהעדר תיעוד של יציאה יישמר המידע וזאת ללא יותר מחמש שנים ממועד סוף השהות המותרת.

בחוות דעת שהגיש המפקח על הגנת מידע אישי ברשויות האיחוד האירופי (EDPS) בעניין הקמת מערכת ה-EES מצוין כי יש להציג את הנחיצות והמידתיות של המערכת בהתחשב בסעיף 7 לאמנת זכויות האדם של האיחוד האירופי העוסק בזכות פרטיות ובסעיף 8 לאמנה העוסק בהגנת מידע אישי. על פי המפקח, התוכנית המוצעת מהווה התערבות (Interference) בזכות פרטיות.⁵³

החקיקה בעניין הקמת מערכת ה-EES טרם הושלמה והצעת הרגולציה בעניין עברה עד כה רק את שלב הקריאה הראשונה.⁵⁴

יצוין כי מערכת ה-EES היא חלק מתוכנית "גבולות חכמים" הכוללת גם את יישומה של מערכת מטיילים רשומים – **RTP – Registered Traveler Program**. מערכת זו אמורה לעשות שימוש בתשתיות של מערכת ה-EES ולאפשר מעבר מהיר של נוסעים הרשומים במערכת. ההצטרפות למערכת ה-RTP אמורה להיות וולונטרית ויישומה כפוף גם כן לרגולציה בעניין.⁵⁵

2.1.5. דרכונים אירופיים ביומטריים

בשנת 2004 אימצה מועצת האיחוד האירופי הצעת רגולציה להגדרת סטנדרטים למאפייני אבטחה וביומטריה בדרכוני אזרחי האיחוד האירופי. על-פי ההחלטה, בדרכונים ומסמכי מסע של כל אזרח מגיל 12 ומעלה הניתנים על-ידי מדינות האיחוד, יש לכלול תמונת פנים ושתי טביעות אצבעות, שיישמרו על גבי הדרכון או התעודה באמצעי אחסון דיגיטלי.⁵⁶ המידע יאובטח ואמצעי האחסון יאפשר

⁵³ European Data Protection Supervisor, "[Opinion of the European Data Protection Supervisor on the Proposals for a Regulation Establishing an Entry/Exit System \(EES\) and a Regulation Establishing a Registered Traveler Program \(RTP\)](#)", 18 July 2013, retrieved: 15 January, 2015.

⁵⁴ Based on the [European Parliament Legislative Observatory](#) internet site, retrieved: 15 January, 2015.

⁵⁵ "[Opinion of the European Data Protection Supervisor on the Proposals for a Regulation Establishing an Entry/Exit System \(EES\) and a Regulation Establishing a Registered Traveler Program \(RTP\)](#)", 18 July 2013, retrieved: 15 January, 2015.

⁵⁶ הרגולציה תוקנה בשנת 2009, ובין השאר השתנו בה חובת מתן טביעות האצבעות – נקבע שיש לתת טביעות של שתי אצבעות בלבד – וגיל החייבים במתן טביעות אצבע – שנקבע לגיל 12 ומעלה. ראו:



לשמור על שלמותו, אמינותו וחסינו. ההחלטה איננה מתייחסת לתעודות זהות ולדרכונים ומסמכי מסע זמניים.⁵⁷

אף שהפרלמנט האירופי הגיש למועצת האיחוד האירופי למשפט וענייני פנים⁵⁸ תיקון לטיטת החקיקה, ובו צוין במפורש כי לא יוקם כל מאגר מרכזי שיכלול נתונים ביומטריים ואחרים של דרכונים של אזרחי האיחוד האירופי, אין בחקיקה התייחסות לשאלת הקמתו של מאגר מידע מרכזי כלל-אירופי שיכלול את הנתונים הביומטריים. ההחלטה על הקמתו של מאגר מדינתי נותרת על-פי חקיקה זו בסמכותן של כל אחת ממדינות האיחוד.⁵⁹

לבעל הדרכון מוקנית הזכות לאמת את המידע האישי בו, ואם יש מקום לכך, לבקש את תיקונו או מחיקתו של מידע. אין בסמכותן של מדינות האיחוד להוסיף מידע בפורמט הקריא על-ידי מכונה מעבר למידע הקבוע בהחלטה.

הרכיב הביומטרי בדרכון ישמש אך ורק: (1) לשם בדיקת אמינותו של המסמך; (2) לאימות זהותו של המחזיק בדרכון במקרים שהצגתו נדרשת על-פי חוק.

ב-17 באוקטובר 2013 נדחתה תביעתו של אזרח גרמני לקבל דרכון ללא מתן טביעות אצבעות. בתביעה שנדונה בבית-המשפט האירופי הגבוה לצדק (ECJ) התבקשה פסיקה תקדימית שתפסול את תוקפה של החלטת האיחוד האירופי בעניין החובה למסור נתונים ביומטריים. התובע טען כי החקיקה המחייבת נעדרת בסיס משפטי ראוי ולוקה מבחינה פרוצדורלית. עוד נטען כי ההחלטה מפרה את הזכות להגנה על מידע אישי כפי שהיא באה לידי ביטוי באמנת זכויות היסוד של האיחוד האירופי.

בית-המשפט דחה את טענות התביעה וקבע כי אף-על-פי ששמירת הנתונים הביומטריים על גבי הדרכון היא אכן פגיעה מסוימת בזכות להגנה על מידע אישי, פגיעה זו עולה בקנה אחד עם עקרונות המידתיות, לנוכח הסכנות של זיוף דרכונים וכניסה אסורה למדינות האיחוד האירופי. עוד קבע בית-המשפט כי העובדה שאין בחקיקה פירוט של האפשרות ליצור מאגר מרכזי של כלל מדינות האיחוד מלמדת שהחוק אינו מקנה בסיס משפטי להקמתו של מאגר מרכזי כזה.⁶⁰

כאמור לעיל, מוצגת להלן טבלה המסכמת את מסמכי הזיהוי הביומטריים של אזרחי האיחוד האירופי (טבלה דומה מוצגת בסוף הסקירה של הנעשה בכל מדינה ביחס לאזרחי אותה מדינה, ולא זרים).

REGULATION (EC) No 444/2009 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 28 May 2009 amending Council Regulation (EC) No 2252/2004 on standards for security features and biometrics in passports and travel documents issued by Member States, retrieved: January 1, 2014.

⁵⁷ COUNCIL REGULATION (EC) No 2252/2004 of 13 December 2004 on standards for security features and biometrics in passports and travel documents issued by Member States, retrieved: January 1, 2014.

⁵⁸ Council of justice and home affairs (JHA)

⁵⁹ Paul de Hert and Koen Christianen, Report on The Application of Principles of Convention 108 to The Collection and Processing of Biometric Data, April, 2013, Commissioned by: Council of Europe, Concluded by: Tilburg Institute for Law, Technology, and Society, Tilburg University, pp. 20–21.

⁶⁰ InfoCuria – Case-law of the Court of Justice, JUDGMENT OF THE COURT (Fourth Chamber), 17 October 2013, retrieved: January 1, 2014.



ממי ניטל המידע הביומטרי	לשם מה ניטל המידע הביומטרי	מהו המידע הביומטרי הנדרש	האם יש חובה לספק מידע ביומטרי	האם המידע הביומטרי נשמר במאגר קבוע	האם המידע נשמר בשבב על גבי התעודה
מבקשי דרכון	דרכונים	תמונת פנים ושתי טביעות אצבעות	רק למוציאים דרכון	אין חובה לשמור במאגר אך משתמע כי יש אפשרות ברמת המדיניות של המדינה.	✓

2.2. ארצות-הברית

בארצות-הברית אין מרשם אוכלוסין פדרלי ולא מונפקות תעודות זהות כלל-לאומיות לאזרחי המדינה ולתושביה. מסמכי זיהוי אחרים, ובהם רישיון הנהיגה המונפק בכל אחת מהמדינות, משמשים לזיהוי. כאמור לעיל, בסקירה להלן מוצגת רק מדיניות הממשלה הפדרלית ולא המדיניות של הממשלה של כל מדינה כשלעצמה.

2.2.1 The Real ID Act

ב-2005 התקבל בקונגרס האמריקני ה-**Real ID Act**, המחייב את המדינות להנפיק רישיונות נהיגה או מסמכי זיהוי אחרים רק למי שמציג אמצעי זיהוי מספקים לקביעת זהותו, ולכלול ברישיונות ובמסמכי הזיהוי המונפקים מידע אישי – שם, תאריך לידה, מין, תמונה, חתימה וכתובת. **למעט תמונה דיגיטלית, אין בפרטים שיש לכלול ברישיון הנהיגה האחיד מידע ביומטרי, אך יהיה אפשר להוסיף מידע מסוג זה בעתיד באמצעות תקנות. כמו כן, נקבע בחוק כי כל הנתונים ברישיון הנהיגה יישמרו במאגר מידע מדינתי והמדינות יוכלו לחלוק ביניהן מידע זה.** רק מסמכים העומדים בסטנדרטים שקבע החוק יהיו מקובלים לצורכי זיהוי ברשויות פדרליות.⁶¹

מדינות ארצות-הברית אמורות ליישם את החוק באמצעות חקיקה מדינתית, אך המהלך נתקל בהתנגדות ניכרת מצדן, בעיקר מחשש שהחוק מקדם את יצירתם של מסמכי זיהוי אחידים ומרשם אוכלוסין לאומי, וכן מחשש שבסופו של דבר יכלל במסמכי הזיהוי ובמאגר המידע טביעות ביומטריות. במדינת ג'ורג'יה, למשל, התקבל חוק האוסר איסוף טביעות אצבעות לצורך הנפקת רישיונות נהיגה ויצאה הוראה למחוק טביעות אצבעות מן המאגר הקיים.⁶² לפי לוח הזמנים המקורי, החוק היה אמור להיות מיושם במאי 2008 אך על-פי נתוני המשרד לביקורת המדינה של ארצות-הברית, עד יולי 2012

⁶¹ [REAL ID Act](#) – Title II H.R.1268 Emergency Supplemental Appropriations Act for Defense, the Global War on Terror, and Tsunami Relief, 2005 (Enrolled as Agreed to or Passed by Both House and Senate).

⁶² London School of Economics, the Department of Information Systems, [The Identity Project: An Assessment of the UK Identity Cards Bill and its Implications](#), June 27th, 2005, retrieved: January 15, 2014.



חוקקו 17 מדינות חוקים המתנגדים להטמעת הכללים הקבועים בחוק ה- Real ID או אוסרים על הסוכנויות המדינתיות לעמוד בכללים שבחוק.⁶³

בדצמבר 2013, שמונה שנים לאחר חקיקת החוק, 21 מדינות ורשויות שיפוט מ-56 מדינות ורשויות שיפוט (Jurisdiction) בארצות-הברית עומדות בתנאים שהוכתבו בחוק ה-Real ID; 19 מדינות קיבלו ארכה ליישומן עד אוקטובר 2014 (אפשר להאריך תקופה זו בפרק זמן נוסף) ו-15 מדינות אינן עומדות בתנאי החוק.⁶⁴ על-פי האגודה האמריקנית לזכויות האזרח, 25 מדינות ביטלו את הצעות החקיקה הנוגעות לנושא, דחו אותן או קבעו כי לא יישמו את החוק, ב-15 מדינות יש חוק האוסר עמידה בתנאי חוק ה-Real ID.⁶⁵

למרות ההתנגדות של חלק מן המדינות לחוק ה-Real ID, בכל מדינה כשלעצמה נעשה שימוש רב במאגרי מידע ביומטריים לשם זיהוי מבקשי רישיונות נהיגה. על-פי נתונים של האיגוד האמריקני למנהלי תחבורה ממונעת (AAMVA), המצוטטים בדוח של מבקר המדינה האמריקני, ביוני 2012, היו 41 מדינות בארצות-הברית שנעשה בהן שימוש בטכנולוגיות של זיהוי פנים או של טביעות אצבעות, או בשני האמצעים גם יחד, לשם זיהוי או אימות זהותם של מבקשי רישיונות נהיגה או מחדשי רישיונות.⁶⁶ מאחר שעל-פי רוב הבדיקה נעשית במאגר מדינתי (ולא בכלל המדינות), ייתכן שלמבקש רישיון כבר יש רישיונות בכמה מדינות שונות.⁶⁷

2.2.2 The Office of Biometric Identity Management (US-VISIT Program)⁶⁸

תוכנית ה-US-VISIT, ששמה שונה במרס 2013 כאמור בכותרת ל"המשרד לניהול זהות ביומטרית",⁶⁹ הופעלה בעקבות פיגועי 11 בספטמבר כדי לספק מידע מקיף על אזרחי מדינות זרות שנכנסים לארצות-הברית ושוהים בה. התוכנית פועלת במחלקה לביטחון המולדת (Department of Homeland Security), שהוקמה אף היא בעקבות הפיגועים.

⁶³ United States Government Accountability Office, Report to Congressional Requesters, [DRIVER'S LICENSE SECURITY Federal Leadership Needed to Address Remaining Vulnerabilities](#), September 2012, p. 4. retrieved: January 6, 2014

⁶⁴ The Department of Homeland Security, [REAL ID Frequently Asked Questions for the Public](#), retrieved: January 1, 2014; The Department of Homeland Security, [REAL ID ENFORCEMENT IN BRIEF](#), December, 20, 2014, retrieved: January 1, 2014.

⁶⁵ American Civil Liberties Union, [Yes States Really Reject Real ID](#), April 27, 2012, retrieved: January 1, 2014.

⁶⁶ על-פי נתוני AAMVA, בחלק ניכר מן המדינות הבדיקה היא מול מאגר של תמונות או של נתונים ביומטריים המבוססים על תמונות (1:N – One to Many); בחלק מן המדינות, האימות הוא אל מול תמונה שמקורה בכרטיס עצמו (1:1).

⁶⁷ United States Government Accountability Office, Report to Congressional Requesters, [DRIVER'S LICENSE SECURITY Federal Leadership Needed to Address Remaining Vulnerabilities](#), September 2012, p. 11, retrieved: January 1, 2014.

⁶⁸ CRS Report for Congress, [U.S. Visitor and Immigrant Status Indicator Technology \(US-VISIT\) Program](#), Updated January 26th, 2006; United States Government Accountability Office, [Homeland Security Needs to Immediately Address Significant Weaknesses in Systems Supporting the US-VISIT Program](#), July 2007, and [Homeland Security Strategic Solution for US-VISIT Program Needs to Be Better Defined, Justified and Coordinated](#), February 2008, retrieved: January 15, 2014.

⁶⁹ Homeland Security, [Office of Biometric Identity Management](#), retrieved: January 6, 2014.



התוכנית מבוססת על חקיקה מן השנים 1996 ו-2000 שקבעה כי תוקם מערכת אוטומטית לאיסוף נתונים על כניסת זרים לארצות-הברית ועל יציאתם. לאחר 11 בספטמבר 2001 נקבע השימוש בטכנולוגיה ביומטרית במערכת הזאת באמצעות חוקים אחרים.⁷⁰ מתפקידיה של המערכת:

- לאסוף, לשמור ולחלוק בין סוכנויות ממשלתיות מידע על אזרחים זרים הנכנסים לארצות-הברית ויוצאים ממנה;
- לזהות מסמכי נסיעה מזויפים, לאמת את זהות הנוסע ולוודא שהוא רשאי להיכנס לארצות-הברית באמצעות טכנולוגיות ביומטריות;
- לזהות אזרחים זרים שהפרו את תנאי האשרה שלהם או שעליהם לשנות את סטטוס ההגירה שלהם;
- לזהות אזרחים זרים הדרושים לחקירה אצל הרשויות;
- לשפר את זרימת המידע ואת התיאום בין רשויות ההגירה וביקורת הגבולות.

המערכת פועלת מאז 31 בדצמבר 2005 בכל 285 נקודות הכניסה לארצות-הברית – באוויר, בים וביבשה. עד כה לא שימשו נתונים ביומטריים בהליך היציאה מארצות-הברית, אך הסנאט דן בהצעות חוק שונות העוסקות בהשלמת הקמתה ותפעולה של מערכת ביומטרית שתנהל לא רק את הכניסה לארצות-הברית אלא גם את היציאה ממנה.⁷¹

התוכנית מיועדת לאזרחים זרים בלבד ולא לאזרחי ארצות-הברית, ואלה פטורים ממעבר במערכת בעת הכניסה למדינה. כל אזרח זר המבקש להיכנס לארצות-הברית נדרש למסור מידע מקיף, ובכלל זה טביעה ביומטרית (תמונה וטביעות כל עשר האצבעות). על-פי רוב, המידע נמסר בעת הגשת הבקשה לאשרה בנציגות ארצות-הברית בארץ המוצא. בתהליך אישור הבקשה לאשרה המידע הביומטרי נבדק במאגר קיים של פושעים, חשודים בטרור ומי שניסו בעבר להיכנס לארצות-הברית שלא כחוק או הפרו את תנאי האשרה שלהם. בעת הכניסה לארצות-הברית נלקחת מהנוסע טביעה ביומטרית חוזרת, והיא מאומתת מול הנתונים השמורים במאגר כדי לוודא את זהות הנוסע. אם בבדיקה לא עלו ממצאים חשודים, הנוסע רשאי להיכנס לארצות-הברית.

פטורים ממסירת המידע הביומטרי ילדים מתחת לגיל 14, קשישים מעל לגיל 79 ואזרחי קנדה ומקסיקו, בתנאים מסוימים. אזרחי מדינות זרות שאינם זקוקים לאשרה לכניסה לארצות-הברית יידרשו למסור דגימה ביומטרית בעת הכניסה, וזו תיבדק מול המידע הביומטרי שבדרכונם ומול מאגר המידע הקיים של חשודים ותישמר לשימוש עתידי.⁷²

⁷⁰ 1996 Illegal Immigration Reform and Immigrant Responsibility Act; 2000 Immigration and Naturalization Service Data Management Improvement Act; 2001 United and Strengthening America by Providing Appropriate Tools Required to Intercept and Obstruct Terrorism Act (USA PATRIOT ACT); 2002 Enhanced Border Security and Visa Entry Reform Act; 2004 Intelligence Reform and Terrorism Prevention Act.

⁷¹ Congressional Research Service, [Issues in Homeland Security Policy for the 113th Congress](#), William L. Painter, September 23, 2013, pp. 51, retrieved: January 6, 2014.

⁷² James Goldstein, Rina Angeletti, Manfred Holzbach, Daniel Konrad and Max Snijder, *Large-scale Biometrics Deployment in Europe: Identifying Challenges and Threats* (ed. Pawel Rotter), October 2008, European Commission Joint Research Centre Institute for Prospective Technological Studies.



במאגר המידע הביומטרי של ה-US-VISIT, המכונה IDENT, יש נתונים על כ-150 מיליון פרטים,⁷³ והם נשמרים במאגר 75 שנה. המאגר הביומטרי הוא חלק ממאגר המידע של מערכת המכס וביקורת הגבולות של ארצות-הברית, ובו, לצד המידע הביומטרי, מגוון רחב של נתונים – כגון מין, אזרחות, תאריך לידה, מספר דרכון ופרטי טיסה. המידע במאגר זה מתקבל מסוכנויות ממשלתיות רבות ונמסר לסוכנויות אלו, לרבות ה-FBI, מחלקת המדינה, הרשות לאזרחות ולהגירה ומשמר החופים.

המשרד לביקורת המדינה של ארצות-הברית (United States Government Accountability Office) מלווה את תוכנית ה-US-VISIT מאז הקמתה. בדוח של גוף זה מיולי 2007 נמצא כי יש בתוכנית ליקויים חמורים באבטחת המידע, שבגינם יש חשש מוגבר שמידע רגיש ומידע שאפשר לקשר לאדם פרטי ייחשפו, ישונו, ישמשו לרעה או יושמדו בידי גורמים לא מוסמכים. פעולות אלו אף עלולות להיעשות בלי שיהיה אפשר לגלות זאת. עם זאת, על-פי מידע שפרסם המשרד לביקורת המדינה, הליקויים שנתגלו תוקנו בהתאם להמלצות המשרד במהלך שנת 2011.⁷⁴

2.2.3. מערכת משולבת אוטומטית לזיהוי באמצעות טביעות אצבעות

FBI – Integrated Automated Fingerprint Identification System (IAFIS)

ב-FBI יש מאז 1999 מאגר מידע ביומטרי ובו טביעות עשר אצבעות של פושעים ושל חשודים בפשע. נוסף על טביעות אצבעות, יש במאגר רישומים פליליים, צילומים ונתונים כמו גובה, משקל, צבע עיניים ושיער. עוד נשמרות בו טביעות אצבעות של מי שמשרתים או שירתו בצבא ארה"ב ושל עובדי הממשל הפדרלי בעבר או בהווה.⁷⁵

במאגר שמורים טביעות אצבעות ורישום של עבר פלילי של כ-76 מיליון פושעים וחשודים, וכן טביעות אצבע של כ-40 מיליון אזרחים, בעיקר עובדי ממשל או צבא. כיום זהו המאגר הביומטרי הגדול בעולם.⁷⁶

IAFIS מספקת שירותים של בדיקת טביעות אצבעות לגורמי אכיפת חוק וגורמים אחרים, ובהם:

- בדיקת עבר פלילי של עצורים בעבור גורמי אכיפת חוק מקומיים, מדינתיים או פדרליים. הטביעה הביומטרית שנלקחת בעת המעצר מועברת לסוכנות מדינתית הממונה על נושא זה, וזו שולחת את הטביעה האלקטרונית למאגר המרכזי, שבו נעשה הליך זיהוי – בדיקת התאמה של טביעות האצבעות מול המאגר הקיים.
- בדיקת עבר פלילי לצרכים אזרחיים – על-פי חוקי מדינות ארצות-הברית, מועמדים לעבודה במקצועות מסוימים, ובהם טיפול בילדים, הוראה, כיבוי אש, אכיפת חוק ובריאות, וכן מבקשי רישיונות מקצועיים דוגמת מהנדסי בניין, סוכני נדל"ן, יצרנים ומוכרים של משקאות חריפים ואחרים, נדרשים לעבור בדיקת עבר פלילי באמצעות טביעות אצבעות. את הבדיקה יכול לעשות

⁷³ שם.

⁷⁴ United States Government Accountability Office, [Homeland Security Needs to Immediately Address Significant Weaknesses in Systems Supporting the US-VISIT Program](#), July 2007, retrieved: January 15, 2014.

⁷⁵ The Federal Bureau of Investigation, [Integrated Automated Fingerprint Identification System](#), retrieved: January 6, 2014.

⁷⁶ The Federal Bureau of Investigation, [Integrated Automated Fingerprint Identification System: Fact Sheet](#), retrieved: January 16, 2014.



האדם עצמו, ובמקרים מסוימים – המעסיק. במהלך הבדיקה נלקחות טביעות האצבעות של הנבדק באמצעות גורמים מקומיים הממונים על קיום תהליך זה, ובהם תחנות משטרה מקומיות וגופים פרטיים העוסקים בתחום. גורמים אלו מעבירים את הטביעה הביومترית הממוחשבת לסוכנות המדינתית המחזיקה בנתונים על עבר פלילי של אזרחים, וזו מחפשת התאמות במאגר המידע שלה ומעבירה במקביל את הטביעה למאגר המידע המרכזי של ה-FBI, שבו מתבצע הליך חיפוש וזיהוי ברמה הלאומית. אם נמצאת התאמה, המעסיק מקבל תשובה חיובית, אך אינו מקבל פירוט של העבר הפלילי של הנבדק. נאסר על מקבל המידע להשתמש בו שלא למטרה שלשמה התבקש או להעבירו לגורם שלישי. הבדיקה מתבצעת תמורת תשלום. יש מדינות השומרות את הטביעה הביومترית שנמסרה להן בהליך זה, ואחרות משמידות אותה. יש לבצע בדיקה חוזרת לגבי העובד או מבקש הרישיון בכל פעם שהדבר נדרש.⁷⁷

- עקבותיהן של טביעות אצבעות שנמצאו בזירות פשע נבדקים באמצעות מומחים לעניין זה במערכת מיוחדת. בעקבות זאת מתקבלת רשימה של התאמות פוטנציאליות לצורך השוואה וזיהוי. טביעות אצבעות שלא זוהו לאחר הליך זה נוספות למאגר הטביעות הלא-מזוהות.

2.2.4 ⁷⁸ Consular Consolidated Database (CCD)

מחלקת המדינה של ארצות-הברית מפעילה מאגר מידע מקיף על פרטים וקבוצות אוכלוסייה גדולות, ובהם אזרחי ארצות-הברית, תושבי קבע בארצות-הברית ואזרחים זרים. במאגר פרטים כגון שמות, כתובות, תאריכי לידה וכן מידע ביומטרי דוגמת טביעות אצבעות ותמונות פנים. מאגר CCD הוא מאגר מרכזי, המאגד מאגרים רבים אחרים, ובהם IDENT ו-IAFIS (ראו לעיל).

המידע שבמאגר משמש לצרכים רבים, ובהם סינון אוטומטי של מבקשי שירותים שונים: מבקשי אשרה, מבקשי דרכון ואחרים; בדיקה אוטומטית של טביעות אצבעות; רישום תמונות פנים לשם הכנסתן למערכת זיהוי פנים ועוד.

המאגר משמש גופי ממשל רבים, ובהם מחלקת המדינה, המחלקה לביטחון המולדת, המכס ומשמר הגבול, FBI, מחלקת ההגירה ועוד.

המידע המצוי במאגר ה- CCD על אזרחי ארצות הברית כולל מידע ביומטרי על מגישי בקשה לדרכון (כפי הנראה מאז כניסתם של דרכונים ביומטריים בשנת 2007), מידע זה מוזן ממאגר Travel Document Issuance System - TDIS. ממחקר של הספרייה המשפטית של הקונגרס של ארצות הברית עולה כי המידע הביומטרי במאגר ה- TDIS אמור להימחק מן המאגר בחלוף שישה חודשים,

⁷⁷ Florida Department of Law Enforcement, [Criminal History Record Checks/Background Checks – Fact Sheet](#), August 29, 2013, retrieved: January 16, 2014.

⁷⁸ Department of State Privacy Coordinator, [Consular Consolidated Database \(CCD\) Privacy Impact Assessment \(PIA\)](#), March 22, 2010, retrieved: March 18, 2014;

The Law Library of Congress, Global Legal Research Center, [Biometric Data Retention for Passport Applicants and Holders](#), March 2014, Report for the U.S Department of State.



אך על פי המחקר (וכן על-פי תשובה עדכנית של הספרייה המשפטית של הקונגרס) לא ברור האם גם המידע במאגר ה- CCD נמחק בחלוף שישה חודשים.

2.2.5. דרכונים ביומטריים⁷⁹

מאז אוגוסט 2007 מחלקת המדינה של ארצות-הברית מנפיקה אך ורק "דרכונים אלקטרוניים", שבהם שבב המכיל את המידע המופיע בדרכון בעמוד עם תמונתו ופרטיו של בעליו וכן את תמונתו הדיגיטלית. אזרחים שברשותם דרכונים שהונפקו טרם המעבר לדרכונים ביומטריים יכולים להשתמש בהם עד שיפקע תוקפם.

הליך הנפקת הדרכון כולל שימוש במערכת תיעוד מידע הנקראת Travel Document Issuance System (TDIS). המידע הנשמר במערכת זו כולל את התמונה הביומטרית של מבקש הדרכון, אך המידע הביומטרי אמור להימחק בחלוף שישה חודשים. לא ברור האם המערכת מאפשרת חיפוש או הצלבה של מידע ביומטרי. בנוסף, השימוש במערכת מוגבל אך ורק לצורך הליך הנפקת הדרכון. מערכת ה- TDIS היא אחד מן המקורות להעברת המידע למאגר ה- CCD כאמור לעיל.⁸⁰

2.2.6. הצעת חוק ביטחון הגבולות, הזדמנות כלכלית ומודרניזציה של הגירה⁸¹

ב-27 ביוני 2013 התקבלה בסנאט של ארצות-הברית, ברוב של 68 לעומת 32, הצעת חוק ביטחון הגבולות, הזדמנות כלכלית ומודרניזציה של הגירה.⁸² בהצעת החוק, שהיא רחבת היקף ונוגעת להיבטים שונים של הסוגיה, קבועה הוראה בדבר פיתוח והקמה של מערכת לאימות זהות המבוססת על תמונות (המכונה בהצעת החוק Photo Tool), שאמורה לאפשר את אימות זהותם של מועמדים לתעסוקה בארצות-הברית.⁸³ מאחר שהמערכת שתקום מתוקפו של החוק, אם יתקבל, אמורה לאמת את זהותם של כלל המועסקים, כולל אזרחי ארצות-הברית, הצעת החוק זכתה לביקורת ציבורית.⁸⁴

יודגש כי בהצעת החוק מצוין במפורש כי אין בה כדי להורות במפורש או במשתמע על הוצאתן של "תעודות זהות לאומיות" או על שימוש בהן.⁸⁵

הצעת החוק טרם התקבלה בבית-הנבחרים של הקונגרס האמריקני.

⁷⁹ E-Passport Service Guide, [E-Passport: All About the Electronic Passport](#), retrieved: January 16, 2014.

⁸⁰ Department of State Privacy Coordinator, "[Travel Document Issuance System: Privacy Impact Assessment](#)", 31 August, 2010, retrieved: March 24, 2014; The Law Library of Congress, Global Legal Research Center, "Biometric Data Retention for Passport Applicants and Holders", March 2014, Report for the U.S. Department of State.

⁸¹ Border Security, Economic Opportunity, and Immigration Modernization Act.

⁸² <https://www.govtrack.us/congress/bills/113/s744>, <http://thomas.loc.gov/cgi-bin/bdquery/z?d113:s.744>; retrieved: January 8, 2014.

⁸³ "[Border Security, Economic Opportunity, and Immigration Modernization Act](#)", Report 113-40 to accompany S.744, Calendar No. 80, pp. 108–115, retrieved: January 8, 2014.

⁸⁴ David Kravets, [Biometric Database of All Adult Americans Hidden in Immigration Reform](#), WIRED, May 10, 2013, retrieved: January 8, 2013.

⁸⁵ "No Authorization of National identification cards - Nothing in this section may be construed to directly or indirectly authorize the issuance, use, or establishment of a national identification card." In: *113TH CONGRESS, 1ST SESSION S. 744*, p. 538, retrieved: January 8, 2014.



ממי ניטל המידע הביומטרי	לשם מה ניטל המידע הביומטרי	מהו המידע הביומטרי הנדרש	האם יש חובה לספק מידע ביומטרי	האם המידע הביומטרי נשמר במאגר קבוע	האם המידע נשמר בשבב על גבי התעודה
מבקשי דרכון	דרכונים	תמונה	רק למוציאים דרכון	קיים מאגר אך לא ברור אם המידע בו נשמר או נמחק לאחר זמן	✓
מבקשי רישיון נהיגה	רישיון נהיגה	תמונה, ובחלק מן המדינות – טביעות אצבעות (41 מדינות בארה"ב)	למוציאים רישיון נהיגה	קיים מאגר מדינתי (לא פדרלי) בחלק מן המדינות	✓

2.3. בריטניה

2.3.1. הקמת מערכת זיהוי לאומית

השימוש בתעודות זהות הופסק בבריטניה לאחר מלחמת העולם השנייה. בעשור האחרון התנהל כמה שנים דיון ציבורי נרחב בהסדרת אמצעי זיהוי של האוכלוסייה (identity management), בין השאר באמצעות טכנולוגיה ביומטרית, ובעיקר בתוכניות של הממשלה להנפיק תעודות זהות ביומטריות ולהקים מרשם זיהוי לאומי שיכלול נתוני מידע ביומטריים.⁸⁶

ראשיתן של יוזמות החקיקה הממשלתיות בעניין זה כבר בשנת 2002. ב-29 בנובמבר 2004, לאחר עבודת הכנה של שנתיים וחצי, הגישה הממשלה לפרלמנט את הצעת חוק תעודות זהות (The Identity Cards Bill). עם תחילת הדיון בפרלמנט בהצעת החוק הממשלתית הלכה וגברה קריאתם של אנשי אקדמיה ואחרים לקיים דיון ציבורי מעמיק ומקיף במשמעויותיה והשלכותיה של החקיקה המוצעת. במרס 2005 אושרה הצעת חוק תעודות זהות בבית-הנבחרים ועברה לדיון בבית-הלורדים. שנה לאחר מכן, בתום דיונים פרלמנטריים ממושכים ולאחר שהוכנסו בהצעת החוק שינויים ותיקונים, היא התקבלה.

חוק תעודות זהות מ-30 במרס 2006 (The Identity Cards Act 2006 – להלן: החוק) היה חלק מפרויקט ממשלתי מקיף ליצירת "מערכת זיהוי לאומית" (National Identity Scheme – NIS). על-פי תוכניות הממשלה, מערכת זו הייתה אמורה להתבסס על שני מרכיבים מרכזיים:

(1) **מרשם זיהוי לאומי (National Identity Register)**, ובו, בין השאר, תיעוד של נתונים ביומטריים.

(2) **הנפקה של תעודות זהות ביומטריות (biometric identity cards: ID Cards)**.

יודגש כי בחוק האמור גובשה המסגרת הסטטוטורית הכללית להקמת מרשם הזיהוי הלאומי ולהנפקת תעודות זהות ביומטריות. הנפקת תעודות זהות הביומטריות הייתה אמורה להיעשות בשלבים

⁸⁶ Edgar A. Whitley, "On technology neutral policies for e-identity: A critical reflection based on UK identity policy", *Journal of International Commercial Law and Technology*, 8, 2 (2013).



וליהמשך כמה שנים: בסיומו של ההליך המטרה הייתה שפרטי הזהות, לרבות מידע ביומטרי, של כל האזרחים הבריטים והנתינים הזרים שהונפקו להם מסמכים כאמור, יישמרו במרשם הזיהוי הלאומי.⁸⁷

בדצמבר 2010 נחקק חוק תעודות זהות חדש, המבטל את החוק הקודם מ-2006, למעט את איסור הבעלות על מסמכי זיהוי מזויפים. בין השאר, בוטל בחוק כל פרויקט תעודות זהות, בוטל תוקפן של תעודות קיימות וכן נקבע שמרשם הזיהוי הלאומי יבוטל ויהרס.⁸⁸ מאז ינואר 2011 תעודות הזהות איבדו את תוקפן המשפטי והאזרחים התבקשו להשמידן או לשומרן במקום מוגן.⁸⁹

על-פי מאמר שסוקר את נושא הזהות הדיגיטלית, חוק תעודות הזהות הבריטי שבוטל נסמך על פתרון המבוסס על מאגר נתונים ביומטריים מרכזי ולא על חלופה אחרת, של שמירת המידע הביומטרי רק על גבי התעודה עצמה. על-פי מחברי המאמר, הרקע לבחירה הטכנולוגית הזאת, כפי שצוין במסמכים פנים-ממשלתיים בבריטניה, היה הרצון לאפשר "שימוש משני" (Secondary Use) במאגר לשם פענוח פשעים, בהתבסס על שילוב נתונים מן המאגר עם נתונים ממאגרים קיימים מזירות פשע. הפתרון של ממשלת בריטניה, שהחל כפיילוט, התברר כצעד לא פופולרי כאשר רק כ-15,000 תעודות זהות הונפקו בשנת 2010. במאי 2010, לאחר הבחירות, ביטלה הקואליציה החדשה את החוק באמצעות חקיקת חוק חדש וכאמור אף הורתה על הריסתו של המאגר הקיים.⁹⁰

יש לציין כי לאחרונה פועלת בממשלת בריטניה התוכנית Digital by Default,⁹¹ שמטרתה להנגיש לאזרחים את שירותי הממשלה באמצעות האינטרנט. התוכנית מיושמת בעיקרה באמצעות הסכמים שעליהם חתמה הממשלה עם חברות מסחריות שאמורות לספק "אימות זהות" (Identity assurance) של המשתמש ולאפשר לו לבצע עסקאות, לשלם עבור שירותים ולחתום על מסמכים באמצעות האינטרנט. בניגוד לתעודות הזהות הדיגיטליות, שבוטלו, במתכונת הנוכחית לא מדובר על הקמתו של מאגר מרכזי, ביומטרי או אחר, ובאפשרותו של האזרח לבחור באמצעות איזה ספק (עד כה נבחרו חמישה ספקים שיציעו לאזרחים אמצעים לאימות זהות) הוא מעוניין להציג אימות לזהותו. מההנחיות שפורסמו לספקים משתמע כי לא נדרש איסוף נתונים ביומטריים למאגר וכי לצורכי אימות זהות ברמות הגבוהות⁹² אפשר להשתמש במסמכים ביומטריים קיימים (דרכון, או כרטיסים המכילים מידע ביומטרי).⁹³

⁸⁷ מרכז המחקר והמידע של הכנסת, [אמצעי זיהוי ביומטריים במסמכי זיהוי ומאגרי מידע ממשלתיים - סקירה משווה](#), כתבו ליאור בן דוד ואתי וייסבלאי, 14 בינואר 2009.

⁸⁸ [Identity Documents Act 2010](#), retrieved: January 6, 2014.

⁸⁹ Home Office, [Identity cards and new Identity and Passport Service suppliers](#), 26 March 2013, retrieved: January 6, 2014.

⁹⁰ Edgar A. Whitley, "On technology neutral policies for e-identity: A critical reflection based on UK identity policy", *Journal of International Commercial Law and Technology*, ., 8, 2 (2013).

⁹¹ GOV. UK, [Digital by Default Service Standard](#), retrieved: January 6, 2014.

⁹² המדריך מגדיר ארבע רמות אימות זהות.

⁹³ Cabinet Office, [Good Practice Guide No. 45 Identity Proofing and Verification of an Individual](#), December 2013, retrieved: January 6, 2014.



2.3.2. היתרי שהייה ביומטריים

אנגליה מחייבת אזרחים זרים השוהים במדינה חצי שנה או יותר להוציא היתר שהייה ביומטרי (Biometric Residence Permit). חובת הוצאת ההיתר חלה על מי שאינם אזרחי האזור הכלכלי האירופי (EEA), בני שש ומעלה, המבקשים אשרת שהייה באנגליה, וכן היא חלה על מי שמאריך את שהותו לחצי שנה או יותר או מבקש היתר שהייה תמידי. ילדים מתחת לגיל 16 חייבים בליווי של מבוגר אחראי. ההיתר מכיל מידע ביוגרפי (שם, תאריך, מקום לידה ועוד) ומידע ביומטרי (תמונה דיגיטלית וטביעות אצבעות).

יצוין כי אזרחי מדינות החייבות באשרת כניסה (ויזה) לבריטניה (להבדיל מאשרת שהיה לטווח ארוך), למעט חריגים, נדרשים לספק מידע ביומטרי – סריקה של טביעת עשר אצבעות ותמונה דיגיטלית – בעת הגשת הבקשה.⁹⁴

2.3.3. דרכונים ביומטריים

במרס 2006 החלה בריטניה להנפיק דרכונים ביומטריים כאחד האמצעים למניעת "גנבת זהות". בדרכון מותקן שבב אלקטרוני (chip) ובו תמונת פניו של מחזיק הדרכון (ופרטיו האישיים כפי שהם מופיעים בדרכון עצמו).

אף שבעבר תוכנן שיהיו בדרכון גם שתי טביעות אצבעות של בעל הדרכון וכי המידע בו ייכלל במאגר לאומי, אין כיום מאגר טביעות אצבעות או מאגר ביומטרי עבור אזרחי בריטניה. ההחלטה שלא לכלול במידע הביומטרי נתונים על טביעות אצבעות נוגדת את החלטת האיחוד האירופי בנושא – המחייבת, כאמור לעיל, לכלול בשבב שבדרכון תמונת פנים ושתי טביעות אצבעות.⁹⁵

יצוין כי משרד הדרכונים הבריטי הצהיר כי בכוונתו להטמיע מערכת זיהוי פנים (Facial Recognition System) כדי לסייע במניעת הונאה. לטענת נציג הרשות לניהול המאגר הביומטרי, לצורך הפעלת מערכת זיהוי פנים כאמור, נדרש קיומו של מאגר תמונות פנים. פרסומים רשמיים של הממשלה הבריטית כוללים התייחסות מועטה וכללית בלבד למערכת זיהוי פנים ואינם מתייחסים לנושא מאגר התמונות.⁹⁶

⁹⁴ Home Office, [UK Border Agency](#), retrieved: January 6, 2014.

⁹⁵ House of Commons library, [Biometric passports](#), Melanie Gower, February 10, 2012, retrieved: January 6, 2014.

⁹⁶ John Woodhouse, House of Commons Library, reply to Knesset's query about the Introduction of New Facial Recognition System to HM Passports Office, November 6, 2014.

הרשות לניהול המאגר הביומטרי, משרד הפנים, "נחיצות המאגר הביומטרי – פרק 2 מאגרים ביומטריים ומגמות עולמיות בתחום הביומטריה". מאיר גופשטיין, ממונה הגנת פרטיות, הרשות לניהול המאגר הביומטרי, משרד הפנים, דוא"ל ושיחת טלפון, 26 לאוקטובר 2014.



האם המידע נשמר בשבב על גבי התעודה	האם המידע הביومترית נשמר במאגר קבוע	האם יש חובה לספק מידע ביומטרי	מהו המידע הביומטרי הנדרש	לשם מה ניטל המידע הביומטרי	ממי ניטל המידע הביומטרי
✓	*x✓	רק למוציאים דרכון	תמונה	דרכונים	מבקשי דרכון

✓**xיש אי-בהירות בשאלה אם המידע הביומטרי נשמר במאגר או לא.

2.4. בלגיה

מרכז המחקר והמידע של הכנסת פנה באמצעות המרכז האירופי למחקר ותיעוד פרלמנטרי (ECPRD) לכמה פרלמנטים בעולם בשאלות הנוגעות לנושא מסמך זה. אם לא צוין אחרת, המידע על בלגיה מבוסס על תשובת נציגי הפרלמנט הבלגי על פניית מרכז המחקר והמידע.

בבלגיה יש כמה מערכות של זיהוי ביומטרי, בין היתר לעניין תעודות זהות, רישיונות נהיגה, דרכונים, מאגרים פליליים של חשודים, עבריינים מורשעים ונעדרים.

בתעודות הזהות ורישיונות הנהיגה מובאים צילומי פנים; בדרכונים נכללות תמונת פנים וטביעות אצבעות ובמאגרים הפליליים של חשודים, עבריינים ונעדרים נכללות דגימות DNA (במקרה של נעדרים הדגימות הן של הנעדר או של קרובי משפחה שלו).

כל האזרחים מקבלים תעודת זהות אלקטרונית בגיל 12 וחייבים לשאת אותה מגיל 15 ומעלה. לתעודות הזהות שלושה שימושים עיקריים: הזדהות, אימות זהות וחתימה אלקטרונית.

ההזדהות (Identification) נעשית או באופן חזותי, פנים אל פנים או אל מול מחשב, הקורא את המידע בשבב שעל גבי הכרטיס; אימות זהות (Authentication) נעשה באמצעות הכנסת קוד אישי בן ארבע ספרות; באמצעות התעודה אפשר גם לבצע חתימה אלקטרונית מזוהה בעלת תוקף. בעוד היכולת להזדהות היא מאפיין בסיסי, שתי האפשרויות האחרות, אימות וחתימה אלקטרונית, נתונות לבחירתו של האזרח, בהתאם להחלטתו ובכפוף לאישורו.⁹⁷ נוסף על תעודת הזהות האלקטרונית הרגילה, יש תעודות זהות לילדים מתחת לגיל 12 ושימושן העיקרי אך לא היחיד⁹⁸ הוא הזדהות בעת נסיעה ברחבי אירופה; כמו כן יש בבלגיה תעודות שהייה של אזרחים.

לדברי נציג הפרלמנט הבלגי, בעת הנפקת תעודות הזהות, הדרכונים ורישיונות הנהיגה אין צורך בתמונה דיגיטלית, ודי בתמונה אנלוגית, המצורפת לטפסים. למרות האמור, התמונות נשמרות במאגר

⁹⁷ [The Identity Card Program in Belgium: the Keystone on e-Government](#), retrieved: January 21, 2014;

[The eID](#), retrieved: January 21, 2014.

⁹⁸ הכרטיס גם יכול לשמש למטרות נוספות באמצעות אפליקציות שונות בתוכן, למשל, כרטיס ליצירת קשר במקרה הצורך עם כמה מספרי טלפון שהוגדרו מראש; כרטיס להזדהות באינטרנט; כרטיס להרשמה לבתי-ספר ועוד. ראו:

[The kids-ID](#), retrieved: January 22, 2014.



המאפשר צפייה בהן בעת הקשת מספר תעודת הזהות, כך שמתאפשר אימות הזהות במקרה של אובדן התעודה.⁹⁹

טביעות האצבעות הנמסרות נשמרות כשלושה חודשים בלבד, לצורך הנפקת הדרכון הביومترית. אזרחים בלגים המתגוררים מחוץ למדינה יכולים לבקש שטביעות האצבעות שלהם תישמרנה, אך זו אינה חובה.

דגימות DNA של עבריינים מורשעים נשמרות 30 שנה, למעט במקרים שבהם התובע הציבורי קובע תקופת שמירה קצרה יותר.

דגימות DNA של חשודים בעבירה: דגימות מזוהות נשמרות עד לקבלת הכרעה שיפוטית. דגימות לא מזוהות נשמרות אם הן שימושיות ולא יותר מ-30 שנה, בכפוף החלטת התובע הציבורי.

דגימות DNA של נעדרים: דגימות מזוהות נשמרות כל עוד הן שימושיות, על-פי החלטת התובע הציבורי. דגימות שאינן מזוהות נשמרות לא יותר מ-30 שנה. קרובי משפחה של נעדר שנתנו דגימות שלהם לצורך זיהויו יכולים לדרוש את מחיקת הפרטים בכל עת.

ממי ניטל המידע הביומטרי	לשם מה ניטל המידע הביומטרי	מהו המידע הביומטרי הנדרש	האם יש חובה לספק מידע ביומטרי	האם המידע הביומטרי נשמר במאגר קבוע	המידע נשמר בשבב על גבי התעודה
מבקשי דרכון	דרכונים	תמונה וטביעות אצבעות	רק למוציאים דרכון	✓ תמונה בלבד	✓
מבקשי תעודת זיהוי	תעודת זהות	תמונה	כן	✓ תמונה	✓
מבקשי רישיון נהיגה	רישיון נהיגה	תמונה	לשם הוצאת הרישיון	✓ תמונה	✓

2.5. הולנד

2.5.1. איסוף נתונים ביומטריים למאגר פלילי¹⁰⁰

החוק הפלילי בהולנד מאפשר נטילת טביעות אצבעות ותמונות פנים מחשודים בעבירה, עבריינים או עדים. המשטרה מחזיקה במאגר של טביעות אצבעות של עבריינים חשודים ועדים למטרות חקירה, ובתי-המשפט הפליליים בהולנד מחזיקים במאגר תמונות הנאספות לצורך חקירה גם כן. במאגר

⁹⁹ לא ברור מאתר האינטרנט אם אפשר לבצע חיפוש לפי תמונה (סריקה של תמונה והשוואה לתמונות במאגר).

Documents d'identité, [FAQ précédentes](#), retrieved: January 22, 2014.

¹⁰⁰ Paul de Hert and Koen Christianen, [Report on The Application of Principles of Convention 108 to The Collection and Processing of Biometric Data](#), April, 2013, Commissioned by: Council of Europe, Concluded by: Tilburg Institute for Law, Technology, and Society, Tilburg University, pp. 40-42.



ביומטרי נוסף יש תמונות וטביעות אצבעות של אסירים בבתי-הכלא ושל עבריינים המאושפזים במוסדות לעבריינים חולי נפש.

2.5.2. דרכונים ותעודות זהות¹⁰¹

המידע שלהלן על דרכונים ותעודות זהות בהולנד נתקבל בעקבות פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת ל- Privacy First – ארגון הולנדי העוסק בקידום נושאי פרטיות. המידע בדבר דרכונים ותעודות זהות אומת באמצעות פנייתנו לסוכנות הממשלתית המוסמכת בנושא.¹⁰²

מאז כניסתו לתוקף של חוק הדרכונים בספטמבר 2009, הוצאתו של דרכון או תעודת זהות חייבה איסוף של ארבע טביעות אצבעות וסריקת פנים (תמונה). התמונה וטביעות האצבעות נשמרו הן על גבי התעודה בשבב והן במאגרים של הרשויות המקומיות (Municipality) או של שגרירויות. עם זאת, בשל קשיים טכניים בתהליכי האימות הביומטרי וכן בשל חשש לפרטיות, איסוף טביעות האצבעות במאגרי הרשויות והשגרירויות הופסק באמצע שנת 2011 ולאחר מכן נמחקו כל טביעות האצבעות מן המאגרים.

בשל אותם קשיים טכניים וחששות לעניין אבטחה ראויה ופגיעה פרטיות הושעתה מאמצע שנת 2011 הקמתו של מאגר ביומטרי לאומי כפי שנקבע בחוק הדרכונים, ומאגר כזה לא הוקם. עם זאת, חוק הדרכונים, שתוקן לאחרונה, עדיין מאפשר את הקמתו של מאגר ביומטרי לאומי אך ללא טביעות אצבעות. המאגר נועד לשמש גם למטרות חקירה פלילית.

מסוף ינואר 2014 לא נדרשות בתעודות הזהות של הולנד טביעות אצבעות בכלל אלא רק תמונת פנים; התמונה נשמרת הן בשבב בכרטיס והן במאגרים של הרשויות המקומיות.

מסוף ינואר 2014 נדרשות בהולנד שתי טביעות אצבעות להנפקת הדרכונים (לעומת ארבע שנדרשו בעבר), בהתאם לתקנות של האיחוד האירופי. נוסף על כך, נדרשת תמונה. התמונה וטביעות האצבעות נשמרות על גבי השבב בכרטיס, אך במאגרי הרשויות נשמרת רק התמונה ולא טביעות האצבעות.¹⁰³
על-פי התיקון לחוק הדרכונים, השימוש בטביעות האצבעות נועד אך ורק למנוע זיוף דרכונים ולא למטרות אחרות, גם לא חקירה פלילית.

במצב הנוכחי יכולה הממשלה ההולנדית, בהתאם לחוק הדרכונים, להקים מאגר ביומטרי של תמונות – ללא טביעות אצבעות – אך הן בשל לחץ של חברי פרלמנט והן בשל תביעות משפטיות של ארגוני פרטיות ייתכן שגם איסוף ביומטרי זה לא יתבצע.

אשר לרישיונות נהיגה, להנפקת תעודות אלה נדרשת אך ורק תמונת פנים, והיא מופיעה בכרטיס ובשבב שבכרטיס, אך איננה נשמרת במאגר נוסף.

¹⁰¹ Vincent Böhre, Director of operations, "Privacy First, reply to the Knesset's RIC inquiry", January 22 and 24, 2014.

¹⁰² The Personal Records Database and Travel Documents Agency, a division of the Ministry of the Interior and Kingdom Relations: Agentschap Basisadministratie Persoonsgegevens en Reisdocumenten Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, reply to the the Knesset's RIC inquiry, February 5, 2014.

¹⁰³ טביעות האצבעות נשמרות רק בפרק הזמן שבין הגשת הבקשה לדרכון ועד להוצאתו.



יצוין כי בהולנד כל אזרח בן 14 ומעלה חייב שתהיה בחזקתו תעודה מזהה כלשהי – דרכון, רישיון נהיגה או תעודת זהות.¹⁰⁴

האם המידע נשמר בשבב על גבי התעודה	האם המידע הביומטרי נשמר במאגר קבוע	האם יש חובה לספק מידע ביומטרי	מהו המידע הביומטרי הנדרש	לשם מה ניטל המידע הביומטרי	ממי ניטל המידע הביומטרי
✓	✓ תמונה	רק למוציאים דרכון	תמונה ושתי טביעות אצבעות	דרכונים	מבקשי דרכון
✓	x	כן	תמונה	תעודת זהות	מבקשי תעודת זיהוי
✓	x	לשם הוצאת הרישיון	תמונה	רישיון נהיגה	מבקשי רישיון נהיגה

2.6 ספרד

להלן מידע בדבר השימוש באמצעי זיהוי ביומטריים בספרד. יש להבהיר כי המידע על קיומו של מאגר ביומטרי מרכזי לצורך תעודות זהות אינו חד משמעי, וכי אין בידנו מידע על קיומו של מאגר כזה ביחס לדרכונים.

2.6.1 תעודות זהות

בתעודת זהות אלקטרונית שמונפקת על-ידי המשטרה במשרד הפנים יש שבב, ובו, בין השאר, תבנית ביומטרית של טביעת אצבעות, תמונה וחתימה אלקטרונית. הוצאת תעודת זהות רגילה היא חובה בספרד (למי שמלאו לו 14), אולם הוצאת תעודת זהות אלקטרונית איננה חובה כיום.¹⁰⁵ עד היום הנפיקה המשטרה 38 מיליון תעודות זהות אלקטרוניות.¹⁰⁶ על-פי תשובת נציג הפרלמנט הספרדי על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, יש חובה לתת את המידע הביומטרי בהליך הוצאתן של התעודות.

על-פי המידע באתר משרד הפנים של ספרד, תעודות הזהות האלקטרוניות, על הנתונים הביומטריים שבהן, אינן מקושרות למאגר מידע ביומטרי.¹⁰⁷ עם זאת, על-פי תשובת נציגי ספרד על השאלון בנושא

¹⁰⁴ Government of the Netherlands, identification Documents, [Compulsory identification](#), retrieved: January 6, 2014; Government of the Netherlands, identification Documents, [Passports, identity cards and Dutch nationality certificates](#), retrieved: January 6, 2014.

¹⁰⁵ REAL DECRETO 1553/2005, de 23 de diciembre, por el que se regula la expedición del documento nacional de identidad y sus certificados de firma electrónica

¹⁰⁶ אתר משרד הפנים של ספרד: <http://www.dnielectronico.es/index.html>

¹⁰⁷ http://www.dnielectronico.es/PDFs/politicas_de_certificacion.pdf



תעודות זהות אלקטרוניות במדינות האיחוד האירופי מטעם מועצת האיחוד האירופי משנת 2010, יש בספרד מאגר ביומטרי מרכזי לשם הוצאת תעודות זהות.¹⁰⁸

2.6.2. דרכונים

דרכונים ביומטריים מוצאים בספרד מ-2006, ומ-2009 ואילך נכללות בהם טביעות אצבעות.¹⁰⁹ בשלב זה לא נמצא מידע על קיומו של מאגר ביומטרי לדרכונים.¹¹⁰

על-פי חקיקה מאפריל 2011,¹¹¹ יוקם בספרד, למטרות זיהוי בלבד, מרשם של קטינים זרים שמגיעים לספרד ללא ליווי (Registro de Menores Extranjeros No Acompañados) והוא ינוהל על-ידי פרקליטות המדינה ויכלול, בין השאר, טביעות של כל 10 האצבעות, נתונים פיזיונומיים ונתונים ביומטריים אחרים.¹¹² בחלק מהקהילות האוטונומיות של ספרד, בהתאם להחלטה שהתקבלה באיחוד האירופי, מנפיקים מסמכי זיהוי ביומטריים (ובהם אותם פריטי מידע ביומטריים כמו בתעודות הזהות האלקטרוניות הספרדיות) עבור תושבים זרים שאינם אזרחי מדינות האיחוד האירופי.¹¹³

ממי ניטל המידע הביומטרי	לשם מה ניטל המידע הביומטרי	מהו המידע הביומטרי הנדרש	האם יש חובה לספק מידע ביומטרי	האם המידע הביומטרי נשמר בשבב על גבי התעודה
מבקשי דרכון	דרכונים	תמונה ושתי טביעות אצבעות	רק למוציאים דרכון	✓
מבקשי תעודת זיהוי	תעודת זהות	תבנית ביומטרית של טביעות אצבעות, תמונה וחתימה אלקטרונית	כן	✓*x

✓*x יש אי-בהירות בשאלה אם המידע הביומטרי נשמר במאגר או לא.

¹⁰⁸ The question is: "Does your country have a centralized or decentralized system for the issuance of identity cards and/or storage of biographic or biometric data?". בתשובה נכתב שישנו מאגר מרכזי, עם זאת, מאופן ניסוח השאלה ייתכן שיש מאגר המכיל מידע ביוגרפי ולא מידע ביומטרי. ראו:

Council of the European Union, [State of play concerning the electronic identity cards in the EU Member States](#), 9949/10, 31 May, 2010, retrieved: March 12, 2014.

¹⁰⁹ אתר משרד הפנים http://www.interior.gob.es/pasaporte-29?set_locale=gl

¹¹⁰ על פי סקירה משווה שפרסמה הרשות לניהול המאגר הביומטרי, בספרד קיים מאגר ביומטרי מרכזי הכולל "הרכשה של עשר אצבעות", המשמש עבור תעודות זהות ועבור דרכונים. בסקירה לא מצוין מקור לאינפורמציה זו. הערה זו נוספה בעדכון המסמך בינואר 2015.

¹¹¹ Real Decreto 557/2011, de 20 de abril, por el que se aprueba el Reglamento de la Ley Orgánica 4/2000, sobre derechos y libertades de los extranjeros en España y su integración social, tras su reforma por Ley Orgánica 2/2009. http://www.boe.es/diario_boe/txt.php?id=BOE-A-2011-7703

¹¹² Real Decreto 557/2011, artículo 215(1).

¹¹³ <http://www.sistemasbiometricos.cl/web/2011/11/07/nie-biometrico-para-inmigrantes/>.



הכנסת

מרכז המחקר והמידע

2.7. פורטוגל¹¹⁴

בשנת 2007 החלה ממשלת פורטוגל להנפיק לאזרחיה "תעודת אזרח" (Cartão de Cidadão). תעודה זו נועדה להחליף את תעודת הזהות ובנוסף לאפשר קבלת שירותים שונים מן הממשלה ומגופים פרטיים.

המידע הביومترית הנשמר על גבי התעודה כולל תמונת פנים וטביעות אצבע.¹¹⁵ למרות אי-בהירות מסוימת ביחס לקיומו של מאגר ביומטרי, משתמע כי קיים מאגר כזה וכי הוא מצוי ברשות משרד המשפטים.¹¹⁶ יצוין, כי על פי תשובת נציג פורטוגל לפנייה של מועצת השרים של האיחוד האירופי בנושא, קיימת חובה לאזרחים להנפיק תעודה מזהה.

פורטוגל מנפיקה לאזרחים המבקשים זאת גם דרכון ביומטרי. הדרכון כולל תמונת פנים וטביעות אצבע. אין בידנו מידע ביחס לשאלה האם ישנו מאגר ביומטרי מרכזי לדרכונים.¹¹⁷

ממי ניטל המידע הביומטרי	לשם מה ניטל המידע הביומטרי	מהו המידע הביומטרי הנדרש	האם יש חובה לספק מידע ביומטרי	האם המידע הביומטרי נשמר במאגר קבוע	האם המידע נשמר בשבב על גבי התעודה
מנפיקי תעודת זהות	תעודת אזרח	תמונה וטביעות אצבע	כן	✓	✓
מבקשי דרכון	דרכונים	תמונה וטביעות אצבעות	רק למוציאים דרכון	לא ידוע	✓

2.8. פולין¹¹⁸

בידי המשטרה בפולין כמה מאגרי מידע ביומטריים: מאגר טביעות אצבעות ומערכת סריקה אוטומטית של טביעות אצבעות (AFIS) ומאגר נתוני DNA. אין בידנו מידע על שיעור האוכלוסייה הנכללת במאגרים אלה, אך על-פי המידע ביחס למדינות אחרות, סביר שמדובר במאגרים של עבריינים מורשעים, חשודים וקורבנות עבירה בלבד.

¹¹⁴ מידע זה נוסף כחלק מעדכון המסמך.

¹¹⁵ "Cartão de Cidadão, O novo documento de identificação dos cidadãos portugueses", 2007, accessed: February 5, 2015.

¹¹⁶ Council of the European Union, [State of play concerning the electronic identity cards in the EU Member States](#), 9949/10, 31 May, 2010, retrieved: February 5, 2015.
כך עולה גם מסעיף 37 לחוק הפרטוגלי בעניין שנחקק בשנת 2007.

¹¹⁷ "[The Official Website of the New Portuguese Electronic Passport \(PEP\)](#)" accessed: February 5, 2015.

¹¹⁸ Inquiry reply from the Polish Data protection Authority received from Sylwia Walencik, Through the Israeli DPA's office, October 23, 2013; Paul de Hert and Koen Christianen, [Report on The Application of Principles of Convention 108 to The Collection and Processing of Biometric Data](#), April, 2013, Commissioned by: Council of Europe, Concluded by: Tilburg Institute for Law, Technology, and Society, Tilburg University, pp. 42–43.



נוסף על כך, בהליך הנפקתם של דרכונים נשמר המידע הביומטרי של מבקשי הדרכונים במאגר, כולל טביעות אצבעות. עם זאת, המידע נשמר אך ורק עד למועד הנפקת הדרכונים, ולאחר מכן המידע הביומטרי נמחק מן המאגר – ומכאן כי המאגר הינו חלקי וזמני בלבד.

נוסף על כך, כאמור לעיל, על-פי החלטות של האיחוד האירופי, מידע ביומטרי על מבקשי מקלט ומבריחי גבול נשמר גם הוא ומועבר בהתאם לכללים הקבועים בהחלטת האיחוד בנושא.

ממי ניטל המידע הביומטרי	לשם מה ניטל המידע הביומטרי	מהו המידע הביומטרי הנדרש	האם יש חובה לספק מידע ביומטרי	האם המידע הביומטרי נשמר במאגר קבוע	האם המידע נשמר בשבב על גבי התעודה
מבקשי דרכון	דרכונים	תמונה וטביעות אצבעות	רק למוציאים דרכון	x	✓

2.9. שווייץ

שווייץ מנפיקה מאז מרס 2010 דרכונים ביומטריים הכוללים תמונת פנים ושתי טביעות אצבעות.¹¹⁹

אשר לשימוש במאגר ביומטרי שמופעל לצורך הנפקת הדרכונים, על-פי מאמר של חוקרים המתמחים בתחום, המידע הביומטרי שניטל להנפקת הדרכונים נשמר במאגר ביומטרי.¹²⁰ כך עולה גם מאתר של הרשות הממונה על הנפקת דרכונים.¹²¹

באשר לתעודות זהות, אין חובה על אזרחי שווייץ להוציא תעודת זהות¹²² ובאפשרות האזרחים הבוחרים להוציא תעודה, לבחור בין סוגים שונים של תעודות החל בתעודה הכוללת רק תמונה וכלה בתעודה הכוללת מידע ביומטרי- תמונה וטביעות אצבע אשר יכולה לשמש לשם ביצוע טרנסאקציות מול גופי הממשל או מול עסקים.¹²³

על פי אתר רשמי של הרשות האחראית על הנפקת דרכונים ותעודות זהות, קיים בשווייץ מאגר מרכזי¹²⁴ הכולל נתונים ומידע על האזרחים בעלי התעודה – כולל מידע ביומטרי: תמונה וטביעות אצבע.¹²⁵

נוסף על כך, מופעל בשווייץ מאגר ביומטרי משטרתי למטרות זיהוי פלילי.¹²⁶

¹¹⁹ Federal Department of Foreign affairs, [Swiss Identity Documents](#), 16 July, 2013, retrieved: January 6, 2014.

¹²⁰ Paul de Hert and Koen Christianen, [Report on The Application of Principles of Convention 108 to The Collection and Processing of Biometric Data](#), April, 2013, Commissioned by: Council of Europe, Concluded by: Tilburg Institute for Law, Technology, and Society, Tilburg University, p. 47.

¹²¹ Cofédération Suisse, Office federal de la police, [Question et réponses](#) Retrieved: March 24, 2014. המידע באתר זה מעודכן לדצמבר 2011.

¹²² Schweizerpas, "[Fragen & Antworten](#)", accessed: 22 January 2014.

¹²³ Schweizerpas, "[Identitätskarte](#)", accessed: 22 January 2014.

¹²⁴ Das Schweizer Informationssystem Ausweisschriften (ISA).

¹²⁵ Schweizerpas, "[Fragen & Antworten](#)", accessed: 22 January 2014.

יצוין כי על פי בתשובת נציגת הפרלמנט השווייצרי לפניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת צוין רק קיומו של מאגר ביומטרי עבור פושעים ועבור מבקשי מקלט. ולא צוין קיומו של מאגר ביומטרי לשם הנפקת דרכונים ותעודות זהות.

¹²⁶ Jean-Claude Hayoz, Swiss parliament, Reply to ECPRD Request No. 2450, 29 January 2014.



ממי ניטל המידע הביומטרי	לשם מה ניטל המידע הביומטרי	מהו המידע הביומטרי הנדרש	האם יש חובה לספק מידע ביומטרי	האם המידע הביומטרי נשמר במאגר קבוע	האם המידע נשמר בשבב על גבי התעודה
מבקשי דרכון	דרכונים	תמונה ושתי טביעות אצבעות	רק למוציאים דרכון	✓	✓
מבקשי תעודת זהות	תעודת זהות	תמונה או תמונה וטביעות אצבע	כן, בכפוף לסוג התעודה המבוקש	כן, בהתאם לסוג התעודה המבוקש	תלוי בסוג התעודה

2.10. דנמרק¹²⁷

בינואר 2012 דנמרק החלה לעשות שימוש בדרכונים ביומטריים הכוללים תמונה, חתימה ושתי טביעות אצבע וזאת כחלק מן החקיקה של האיחוד האירופי בנושא. לא נדרשים לספק טביעות אצבע ילדים מתחת לגיל 12.¹²⁸

במאי 2012 דנמרק החלה לעשות שימוש ב"כרטיס תושב" (Residence Card) ביומטרי (עבור מי ששוהה במדינה יותר משלושה חודשים וכן עבור היתר עבודה)¹²⁹. הכולל שבב אלקטרוני עליו נשמר גם מידע ביומטרי (תמונה, טביעות אצבע) ילדים מתחת לגיל 6 לא נדרשים לספק טביעות אצבע.¹³⁰

באשר לקיומו של מאגר ביומטרי, במחקר משווה שפורסם ב-2013 בנושא מצוין קיומם של מאגרי טביעות אצבע ו-DNA של עבריינים ושל עקבות מזירות פשע, אך לא מצוין קיומם של מאגרי ביומטריים נוספים¹³¹.

דנמרק לא השיבה לפנייה של מרכז המחקר והמידע של הכנסת, באמצעות ה-ECPRD, בשאלות בנושא. על פי פרסום של הרשות לניהול המאגר הביומטרי, לצורך הנפקת הדרכונים הביומטריים נעשה שימוש במאגר ביומטרי.¹³²

יצוין כי בדנמרק קיימת מערכת מרכזית לרישום אזרחים ותושבים הנקראת CPR באמצעותה מקבלים הן אזרחים והן תושבים מספר אישי המשמש אותם מול הרשויות כמו גם מול גופים פרטיים.

¹²⁷ המידע על דנמרק נוסף כחלק מעדכון המסמך.

¹²⁸ Ministry of Foreign Affairs of Denmark, Denmark in The USA, "[Passport Process from January 1st 2012](#)", Accessed: 2 February, 2015

¹²⁹ Ministry of Foreign Affairs of Denmark, "[Residence and Work Permits](#)", Accessed: 2 February, 2015

¹³⁰ Ministry of Foreign Affairs of Denmark, Denmark in The USA, "[Residence and Work Permit for Denmark](#)", Accessed: 2 February, 2015

¹³¹ Paul de Hert and Koen Christianen, [Report on The Application of Principles of Convention 108 to The Collection and Processing of Biometric Data](#), April, 2013, Commissioned by: Council of Europe, Concluded by: Tilburg Institute for Law, Technology, and Society, Tilburg University, p. 32.

¹³² יצוין כי במסמך הרשות לא נכתב מהו המקור למידע האמור. הרשות לניהול המאגר הביומטרי, משרד הפנים, "נחיצות המאגר הביומטרי – פרק 2 מאגרי ביומטריים ומגמות עולמיות בתחום הביומטריה".



האם המידע נשמר בשבב על גבי התעודה	האם המידע הביومترית נשמר במאגר קבוע	האם יש חובה לספק מידע ביומטרי	מהו המידע הביומטרי הנדרש	לשם מה ניטל המידע הביומטרי	ממי ניטל המידע הביומטרי
✓	אין מידע חד משמעני	רק למוציאים דרכון	תמונה ושתי טביעות אצבעות	דרכונים	מבקשי דרכון

2.11. אוסטריה¹³³

אוסטריה מנפיקה לאזרחיה דרכונים ביומטריים הכוללים תמונה ושתי טביעות אצבע.¹³⁴ על פי מאמר משווה בנושא, טביעות האצבע נמחקות מן המאגר לאחר הנפקת הדרכונים.¹³⁵

באוסטריה, יש לאזרחים אפשרות להנפיק תעודות זהות, אך אין חובה כזו.¹³⁶ תעודת הזהות איננה כוללת טביעות אצבע. אין בידינו מידע באשר לשמירתן של תמונות תעודת הזהות במאגר ובשבב על גבי הכרטיס.¹³⁷

על פי מאמר משווה בנושא, קיימים מאגרים ביומטריים של טביעות אצבע ו-DNA בידי המשטרה לצורכי חקירה ועבור מבקשי מקלט.

האם המידע נשמר בשבב על גבי התעודה	האם המידע הביומטרי נשמר במאגר קבוע	האם יש חובה לספק מידע ביומטרי	מהו המידע הביומטרי הנדרש	לשם מה ניטל המידע הביומטרי	ממי ניטל המידע הביומטרי
✓	טביעות אצבע נמחקות. תמונות לא ידוע	רק למוציאים דרכון	תמונה ושתי טביעות אצבעות	דרכונים	מבקשי דרכון
לא ידוע	לא ידוע	רק למוציאים תעודת זהות	תמונה	תעודת זהות	מבקשי תעודת זהות

¹³³ המידע על אוסטריה נוסף כחלק מעדכון מסמך זה.

¹³⁴ Federal Ministry of the Interior, "[Der Sicherheitspass mit Fingerabdruck](#)", Accessed: 2 February, 2015.

The Austrian Foreign Ministry, Austrian Embassy Canberra, "[Passport](#)", Accessed: 2 February, 2015; The Austrian Foreign Ministry, Austrian Consulate General Los Angeles, "[Austrian Passport/ID-Card](#)", Accessed: 2 February, 2015.

¹³⁵ Paul de Hert and Koen Christianen.

¹³⁶ Council of the European Union, [State of play concerning the electronic identity cards in the EU Member States](#), 9949/10, 31 May, 2010, retrieved: February 2, 2015.

¹³⁷ Ibid and the Austrian Foreign Ministry, Austrian Consulate General Los Angeles, "[Austrian Passport/ID-Card](#)", Accessed: 2 February, 2015.



בדרכונים שבדיים יש שבב שבו נשמרות תמונת פנים וטביעות אצבעות. התמונה וטביעות האצבעות מושמדות מייד לאחר שהדרכון ניתן לבעליו והן **אינן נשמרות במאגר.** כדי למנוע זיופים או התחזות, בנקודות גבול אפשר לצלם תמונת פנים וליטול טביעות אצבעות ולהשוות בין המידע בשבב שבדרכון למידע שניטל בנקודת הגבול.

מאז שנת 2005 יכולים אזרחים שבדים לקבל תעודת זהות אלקטרונית עם שבב שבו נשמר המידע. המידע המוצג בתעודה: שם, מספר זהות אישי, גובה ותמונת פנים; אין בה מידע על טביעות אצבעות. המידע הביומטרי אינו נשמר במאגר.

בשבדיה יש מאגרים ביומטריים פלייליים ובהם מידע על עבריינים מורשעים או על חשודים בפשיעה. בשלושה מאגרים שונים יכולים להישמר נתוני DNA: מאגר דגימות מזירות פשע; מאגר חשודים ומאגר פושעים מורשעים. מאגרים אלה נועדו למניעה ולחקירה של פושעים.

אם אזרחים זרים שמגיעים למדינה אינם יכולים לאמת את זהותם, שירותי ההגירה של שבדיה או רשויות המשטרה מוסמכים לצלם אותם, ואם הם בני יותר מ-14 – גם לדרוש מהם טביעות אצבעות. זרים יכולים לבקש היתר שהייה כמבקשי מקלט או כאנשים הזקוקים להגנה ואחרים עלולים להיות מורחקים מהמדינה.

טביעות האצבעות של זרים נשמרות במאגר שבאחריות שירותי ההגירה של שבדיה וכן במאגר אירודק (Eurodac).

אם המבקש זכאי להיתר שהייה בשבדיה הוא מקבל כרטיס עם שבב ובו תמונת פנים וטביעות אצבעות. המידע נשמר אך ורק בכרטיס היתר שהייה.

כאמור לעיל בסקירה על האיחוד האירופי, **מבקשי ויזה שאינם אזרחי האיחוד האירופי המבקשים להיכנס לאזור שנגן (Schengen Area), נדרשים על-פי רוב לקבל אשרה. בהתאם למדיניות האיחוד האירופי, לשם קבלת האשרה נדרש המבקש לתת תמונת פנים וטביעות אצבעות. המידע נשמר במאגר .VIS**

ממי ניטל המידע הביומטרי	לשם מה ניטל המידע הביומטרי	מהו המידע הביומטרי הנדרש	האם יש חובה לספק מידע ביומטרי	האם המידע הביומטרי נשמר במאגר קבוע	האם המידע נשמר בשבב על גבי התעודה
מבקשי דרכון	דרכונים	תמונה וטביעות אצבעות	רק למוציאים דרכון	x	✓
מבקשי תעודת זיהוי	תעודת זהות	תמונה	רק למוציאים תעודה	x	✓

¹³⁸ Cecilia Kignel, The Research Service, The Swedish parliament, Reply to ECPRD Request No. 2450, February 6, 2014.



2.13. צרפת

כאמור במסמך מרכז המחקר והמידע של הכנסת מ-2009, תעודות זהות לאומיות הונפקו בצרפת לראשונה תחת משטר וישי בשנת 1940. נשיאת תעודת זהות הייתה חובה לכלל האזרחים מגיל 16. בעת הנפקת התעודה נלקחה מן המחזיק בה טביעת אצבע, והיא נשמרה לצד מידע אישי נוסף במרשם אזרחים מרכזי. כמו כן, צוינה בתעודה הדת של מחזיק התעודה. תעודות הזהות נותרו בשימוש גם לאחר התחלפות המשטר, בשינויים רבים. כיום תעודת הזהות, La carte nationale d'identité, היא המסמך הרשמי היחיד המיועד לאישור זהותו של המחזיק בו, וזה תפקידה היחיד. כל אזרח צרפתי זכאי לקבל תעודת זהות אך החוק אינו מחייבו לעשות זאת.

מאז 2005 נדונה בצרפת יוזמת משרד הפנים להנפיק תעודת זהות אלקטרונית – Identification Nationale Électronique Sécurisée (INES). לפי התוכנית שהציג משרד הפנים בזמנו, התעודה אמורה הייתה לכלול שבב ממוחשב שבו יאוחסנו מידע אישי על בעל התעודה, טביעה ביומטרית של תווי הפנים וטביעות שתי אצבעות וחתימה אלקטרונית, שנועדה לאפשר גישה בטוחה לשירותי ממשל ולעסקים אלקטרוניים. המידע האישי בתעודה אמור היה להישמר גם במאגר מידע מרכזי. הטביעה הביומטרית אמורה הייתה להישמר בנפרד ובאופן אנונימי.¹³⁹

במרס 2012 נחקק בצרפת חוק הגנת הזהות, Loi relative à la protection de l'identité,¹⁴⁰ ובין השאר נקבע בו שיש להקים מאגר מידע מרכזי לשם הפקתן של תעודות זהות ביומטריות. החוק זכה לביקורת מחברי פרלמנט והועבר לעיונה של מועצת החוקה, שתפקידה לבחון אם החוקים הולמים את העקרונות החוקתיים. המועצה פסלה ארבעה מסעיפי החוק והגדירה אותם "לא חוקתיים".

בין הסעיפים שנפסלו:

סעיף 5 לחוק, שהורה על הקמתו של מאגר נתונים מרכזי לשם הוצאת תעודת זהות ודרכון; המאגר אמור היה לכלול שם פרטי ושם משפחה, מין, גיל, מקום לידה, גובה, צבע עיניים, טביעות אצבעות ותמונות, ולשמש הן לשם זיהוי בעת הוצאת תעודה והן לשם חקירות משטרתיות – אם אישר זאת תובע ציבורי או שופט חוקר.

סעיף 10 לחוק, שאפשר לקציני משטרה שהוסמכו לכך לקבל גישה למאגר, לשם "מניעה, וענישה על התקפות על עצמאותה של האומה, שלמות שיטחה, בטחונה, הצורה הרפובליקאית של מוסדותיה, הגנת השירותים הדיפלומטיים, הגנה על אוכלוסיית אזרחי צרפת – במדינה וברחבי העולם ועל האלמנטים ההכרחיים של הפוטנציאל המדעי והכלכלי וכן למנוע ולהעניש על מעשי טרור".

מועצת החוקה ציינה לעניין סעיף 5 לחוק כי לנוכח טבעו והיקפו של המידע הנאסף במאגר, מאפייניו הטכניים ותנאי השימוש במאגר, הוראותיו של סעיף 5 מפירות את הזכות לפרטיות באופן שאינו מידתי.

¹³⁹ מרכז המחקר והמידע של הכנסת, [אמצעי זיהוי ביומטריים במסמכי זיהוי ומאגרי מידע ממשלתיים – סקירה משווה](#), כתבו ליאור בן דוד ואתי וייסבלאי, 14 בינואר 2009, עמ' 27-29.

¹⁴⁰ "חוק הגנת זהות", [Loi relative à la protection de l'identité](#), 28 במרס 2012, תאריך כניסה: 6 בינואר 2014.



נוסף על כך, בוטל סעיף 3 לחוק שעסק באפשרות להשתמש בתעודת הזהות הדיגיטלית כאמצעי לחתימה ולביצוע פעולות. מועצת החוקה גרסה כי החוק לא הגדיר בבירור איזה מידע על גבי הכרטיס אמור להיות נגיש לצד שעמו מבצע המחזיק בכרטיס את העסקה וכי לא הובטחה השמירה על החיסיון ושלמות המידע האישי.

בשל האמור, ובניגוד לכוונת המחוקקים ומשרד הפנים הצרפתי, לא הוקם מאגר לתעודות הזהות הדיגיטליות, ובמאגר הקיים לשם הנפקת דרכונים צומצם המידע שנשמר. עם זאת, יש מאגר שעילתו הפקת דרכונים והוא מכיל שתי טביעות אצבעות ותמונת פנים בלבד.¹⁴¹ טביעות אצבעות נוספות ומידע אישי נוסף שכבר הוכנסו למאגר נמחקו, באחריות הרשות להגנת הפרטיות (CNIL).¹⁴²

על-פי תשובת נציגי האספה הכללית של צרפת על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, נעשה שימוש בנתונים ביומטריים להנפקתם של תעודות זהות ודרכונים וכן לצורכי זיהוי נעדרים או עבריינים מורשעים.

אשר למאגרים ביומטריים, בתשובת האספה הכללית צוין שיש במדינה מאגר טביעות אצבעות של עבריינים (מורשעים בהליך פלילי) הנקרא FAED ומאגר של מידע גנטי שמטרתו זיהוי של עבריינים או של נעדרים הנקרא FNAEG. המידע הגנטי על נעדרים הוא מידע על בני משפחה. הרשות להגנת הפרטיות מפקחת על דפוסי השימוש במאגרים אלה, כולל היקף השימוש ומטרותיו.

ממי ניטל המידע הביומטרי	לשם מה ניטל המידע הביומטרי	מהו המידע הביומטרי הנדרש	האם יש חובה לספק מידע ביומטרי	האם המידע הביומטרי נשמר במאגר קבוע	האם המידע נשמר בשבב על גבי התעודה
מבקשי דרכון	דרכונים	תמונה ושתי טביעות אצבעות	רק למוציאים דרכון	✓	✓
מבקשי תעודת זיהוי	תעודת זהות	תמונה ושתי טביעות אצבעות	רק למוציאים תעודה	x	✓

¹⁴¹ ראו סעיפים 18 ו-19 לחוק הדרכונים, [Décret n°2005-1726 du 30 décembre 2005 relatif aux passeports](#), תאריך כניסה: 18 במרס 2014.

יש לציין כי על-פי מחקר של מחלקת המחקר המשפטי הבין-לאומי של הקונגרס (GLRD) המידע הביומטרי במאגר הדרכונים הצרפתי נשמר 15 שנים לגבי דרכון של מבוגר ו-10 שנים לגבי דרכון של צעיר. מתוך: The Law Library of Congress, Global Legal Research Center, [Biometric Data Retention for Passport Applicants and Holders](#), March 2014, Report for the U.S Department of State.

¹⁴² [החלטת מועצת החוקה, מס' 2012-652 DC](#), מרס 2012, תאריך כניסה: 6 בינואר 2014.

Library of Congress, [France law on identity Protection](#), Nicole Atwill, retrieved: January 6, 2014.

אתר הרשות הצרפתית להגנת הפרטיות:

[Passeports biométriques : la CNIL contrôle l'effacement des empreintes digitales surnuméraires enregistrées dans la base du ministère de l'Intérieur](#), January 11, 2013, retrieved: January 7, 2014.



2.14. גרמניה

2.14.1. תעודות זהות¹⁴³

מראשית נובמבר 2010 יש בגרמניה תעודות זהות דיגיטליות חדשות. בתעודה יש ששב ובו מידע אישי על בעל התעודה. על אזרחי גרמניה מגיל 16 ומעלה מוטלת חובה להחזיק בתעודה מזהה ולשם כך יכולה לשמש תעודת זהות או דרכון.¹⁴⁴

התעודה כוללת תמונה באיכות ביומטרית, ואם בעל התעודה מסכים לכך – גם טביעת אצבעות, המצויה בשלב.¹⁴⁵ השימוש בטביעת אצבעות נועד להקשות על זיוף או על גנבת זהות ומאפשר אמצעי זיהוי פיזי נוסף על התמונה. הגישה אל נתוני טביעות האצבעות שעל גבי התעודה מותרת אך ורק לגורמים שהוסמכו לכך, ובהם הסוכנויות המטפלות בנושא תעודות זהות ודרכונים במדינה; רשויות אכיפת חוק במדינה ורשויות המכס במדינה. **במהלך הפקת התעודה נשמרת טביעת האצבע אך היא נמחקת לאחר שהתעודה מועברת לבעליה, ואיננה נשמרת במאגר כלשהו.**

תעודת הזהות החדשה יכולה לשמש לא רק לשם זיהוי פיזי, אלא גם לאימות זהות לשם ביצוע עסקאות באינטרנט וכן לשם חתימה דיגיטלית. לשם מימוש האפשרות להשתמש בה לחתימה דיגיטלית על בעלי התעודה לפנות לספק חתימה דיגיטלית מורשה.

2.14.2. דרכונים

מאז נובמבר 2007 גרמניה מנפיקה לאזרחיה דרכון אלקטרוני ובו ששב שמאוחסנות בו טביעות ביומטריות של שתי אצבעות ותווי פנים. הטביעות מאוחסנות על השבב בלבד ומושם דגש מיוחד על הגנה על המידע הביומטרי מפני קריאה של גורמים לא מורשים.¹⁴⁶

2.14.3. מסמכי זיהוי נוספים

מאז אוקטובר 2008 שונה החוק הנוגע לרישיון הנהיגה ונדרשת תמונת פנים ביומטרית לשם הנפקתו.¹⁴⁷

¹⁴³ Embassy of the Federal Republic of Germany London, [FAQs – New German ID Card](#) ; [German electronic ID card for applicants over 16](#), retrieved: January 7, 2014.

Gerrit Hornung, Alexander Roßnagel, [An ID Card for The Internet – The New German ID Card With "Electronic Proof of Identity"](#), Computer Law & Security Review, Volume 26, Issue 2, 2010, Pp: 151-157, retrieved: January 7, 2014.

¹⁴⁴ Act on Identity Cards of 18 June 2009 (Federal Law Gazette I, p. 1346), amended by Article 4 of the Act of 22 December 2011 (Federal Law Gazette I, p. 2959).

¹⁴⁵ יש לציין כי בתשובת הבונדסטג אין התייחסות לשימוש בטביעות אצבעות עבור תעודת הזהות.

¹⁴⁶ מרכז המחקר והמידע של הכנסת, [אמצעי זיהוי ביומטריים במסמכי זיהוי ומאגרי מידע ממשלתיים – סקירה משווה](#), כתבו ליאור בן דוד ואתי וייסבלאי, 14 בינואר 2009, עמ' 27-29.

Passport Act (Passgesetz, PassG) of 19 April 1986 (Federal Law Gazette I p. 537), last amended by Article 1 of the Act of 20 July 2007 (Federal Law Gazette I p. 1566, 2317), in site: [German Law Archive](#), retrieved: January 7, 2014.

¹⁴⁷ תשובת הבונדסטג – ECPRD.



מנובמבר 2007 יש במסמכי זיהוי (תעודות מעבר) של זרים, פליטים וחסרי מעמד שבב ובו תמונה. מאז יוני 2009 נדרשות גם שתי טביעות אצבעות.¹⁴⁸

עם זאת, אם זרים ופליטים השוהים באופן לא חוקי במדינה נתפסים, ניטלות מהם טביעות של עשר אצבעות והמידע מועבר למאגר אירודק, כדי לבדוק אם האדם ניסה בעבר להיכנס למדינה אחרת באיחוד האירופי.

על-פי החוק הגרמני, אסור לאסוף במאגר מרכזי את התעודות הביومترיות של האזרחים ומותר להשתמש בנתונים ביומטריים רק למטרה שלשמה נמסרו. אין להעביר מידע ביומטרי לצדדים שלישיים. אם מדובר בזרים, מותר להעביר את המידע הביומטרי למשטרת הגבולות.

ממי ניטל המידע הביומטרי	לשם מה ניטל המידע הביומטרי	מהו המידע הביומטרי הנדרש	האם יש חובה לספק מידע ביומטרי	האם המידע הביומטרי נשמר במאגר קבוע	האם המידע נשמר בשבב על גבי התעודה
מבקשי דרכון	דרכונים	תמונה וטביעות אצבעות	רק למוציאים דרכון	x	✓
מבקשי תעודת זיהוי	תעודת זהות	תמונה, (טביעות אצבעות – רשות)	רק למוציאים תעודה ורק ביחס לתמונה	x	✓

2.15. אוסטרליה

2.15.1. דרכונים¹⁴⁹

משרד הדרכונים האוסטרלי מנפיק דרכונים ביומטריים מאז 2005. בדרכונים אלה תמונה באיכות ביומטרית וכן פרטים ביוגרפיים בסיסיים: שם, מין, תאריך לידה, אזרחות, מספר דרכון ומועד פקיעת תוקפו. נתונים אלה, לרבות התמונה, נשמרים בשבב המצוי בדרכון וכן מופיעים בדרכון בכתב. **התמונה הביומטרית נשמרת הן בשבב שבדרכון עצמו והן במאגר תמונות דרכונים.**

2.15.2. מבקשי אזרחות אוסטרלית¹⁵⁰

על-פי חוק האזרחות מ-2007, אדם המבקש לעמוד למבחן האזרחות באוסטרליה נדרש לספק תמונות ביומטריות או לאפשר צילום של תמונות כאלה. מטרת האיסוף של תמונות אלה היא לזהות ולאמת את זהותו של מבקש אזרחות אוסטרלית.

¹⁴⁸ ש.ס.

¹⁴⁹ Australian Government, Department of Foreign Affairs and Trade, Australian Passport Office, [Your ePassport](#), May 2013, retrieved: January 7, 2014.

¹⁵⁰ Australian Government, Department of Immigration and Border Protection, [Fact Sheet 84 – Biometric Initiatives](#), May 2013, retrieved: January 7, 2014.



2.15.3. עיצורי הגירה (Immigration Detainees)¹⁵¹

מאז דצמבר 2007 נאספים נתונים ביומטריים בהליך המעצר של מהגרים לא חוקיים. עצורים שיש חשד שהם מהגרים לא חוקיים נדרשים לספק טביעות אצבע ותמונת פנים ביומטרית. מטרת איסוף המידע היא "לחזק את שלמות (Integrity) תהליך המעצר באמצעות סיוע בזיהוי המעוכבים וצמצום האפשרות לעיכוב מוטעה של שוהים חוקיים במדינה".

2.15.4. מבקשי מקלט

מאז דצמבר 2009, מבקשי ויזת הגנה (Protection visa) המוענקת לפליטים או לאנשים שבנסיבות הומניטריות מבקשים הגנה, נדרשים לספק נתונים ביומטריים – טביעות אצבעות ותמונות פנים. איסוף הנתונים הביומטריים נועד, מחד גיסא, לאפשר לאשש את זהותם של מבקשי מקלט שאין ברשותם מסמכי זיהוי, ומאידך גיסא למנוע גנבת זהות או אזרחות מאדם אחר.

2.15.5. איסוף נתונים ביומטריים ממבקשי אשרה

בפברואר 2010 הכריזה ממשלת אוסטרליה כי בכוונתה לאסוף ממבקשי אשרה נתונים ביומטריים. כיום נאספים נתונים ביומטריים – טביעות אצבעות ותמונה – בהליך הגשת הבקשה לאשרה בכ-20 מדינות באירופה, אפריקה והמזרח התיכון, ובעתיד מתוכנן איסוף של המידע במדינות נוספות. ברוב המקרים הנתונים הביומטריים נאספים באמצעות ספקי שירות (צד שלישי).

2.15.6. איסוף נתונים ביומטריים בשדות תעופה¹⁵²

מאז נובמבר 2012 ניטלים נתונים ביומטריים – תמונות פנים וטביעות אצבעות – מאנשים המוחזרים בטיסה למדינה שממנה הגיעו. כמו כן, אפשר לקחת נתונים ביומטריים מאנשים המעוכבים בשדות התעופה על-ידי אנשי מחלקת ההגירה לצורך בירור או תשאול.

מאז מרס 2012 פועלת תוכנית ניסוי (פיילוט) לאימות זהות בשדות התעופה. על-פי התוכנית, אם מדובר במבקשי אשרה מרחוק (Off shore visa application) קצין שדה תעופה יכול לסרוק את הדרכון של הנוסע, לסרוק במקום שתי טביעות אצבע ותוך דקות לקבוע אם הנוסע הוא מבקש האשרה.

המידע הביומטרי שנאסף עבור מחלקת ההגירה ובקרת הגבולות מושווה באופן אוטומטי למאגרים ביומטריים שברשות גופים שונים על-פי חוק (חוק ההגירה מ-1958; חוק האזרחות האוסטרלית 2007; חוקים בדבר תיקים פליליים ותיקי נעדרים). נוסף על כך, יש למחלקת ההגירה הסכמים עם אנגליה, ארצות-הברית, קנדה וניו-זילנד לשם החלפה ובדיקת התאמה של טביעות אצבעות.

ממי ניטל המידע הביומטרי	לשם מה ניטל המידע הביומטרי	מהו המידע הביומטרי הנדרש	האם יש חובה לספק מידע ביומטרי	האם המידע הביומטרי נשמר במאגר קבוע	האם המידע נשמר בשבב על גבי התעודה
מבקשי דרכון	דרכונים	תמונה	רק למוציאים דרכון	✓	✓

¹⁵¹ ש.ס.

¹⁵² ש.ס.



2.16. ניו-זילנד

2.16.1. דרכונים

מאז שנת 2005 מנפיקה ניו-זילנד לאזרחיה דרכונים ביומטריים (המכונים גם E-passports), ובהם תמונה. המידע המודפס בדרכון מצוי גם בשבב שבדרכון ואפשר לקרוא אותו קריאה אוטומטית.¹⁵³ התמונה הביומטרית נשמרת גם במאגר תמונות דרכונים.¹⁵⁴

בניו-זילנד ובאוסטרליה נעשה שימוש במערכת "סמארט-גייט" (Smart Gate), המאפשרת לסרוק את הדרכון ולהשוות את נתוניו באמצעות טכנולוגיית זיהוי פנים. השימוש במערכת סמארט גייט איננו חובה.¹⁵⁵

2.16.2. איסוף נתונים ביומטריים מאזרחים זרים

חוק ההגירה של ניו-זילנד משנת 2009 מתיר לאסוף מאזרחים זרים מידע ביומטרי, כולל צילומי פנים וכתפיים; טביעות אצבעות וסריקת רשתית. השימוש במידע הביומטרי מותר רק לשם ביסוס ואימות זהותו של אדם וסיוע בקבלת החלטות בדבר פליטים ומבקשי מקלט.¹⁵⁶

המידע הביומטרי נשמר בידי מחלקת ההגירה של ניו-זילנד וייתכן שיושווה למידע במאגרי גופים אחרים בניו-זילנד ובחמש המדינות החברות בפורום שיתוף מידע ביומטרי על הגירה וביטחון גבולות (אנגליה, ארצות-הברית, אוסטרליה, ניו-זילנד וקנדה).¹⁵⁷ יש לציין כי על-פי המידע שמפרסמת ניו-זילנד, לא יועבר בין המדינות החברות בפורום מידע ביומטרי על אזרח של אחת מן המדינות אלא רק מידע על אזרחי מדינות שאינן חברות בו (למעט במקרים שבהם האזרח מסתיר את היותו אזרח אחת מן המדינות, והדבר נחשף תוך כדי בדיקת זהותו).¹⁵⁸

חוק ההגירה מאפשר גם איסוף מידע ביומטרי מאזרחים ניו-זילנדים בהגיעם בחזרה למדינה. במקרים כאלה המידע הביומטרי הנלקח מהם בהגיעם מושווה למידע הביומטרי שבדרכון שלהם. אם מאומתת זהותו של האזרח, המידע נמחק ולא נשמר. יצוין כי במקור אחר נכתב כי "מחלקת ההגירה של ניו-זילנד

¹⁵³ New Zealand Ministry of Foreign Affairs and Trade, New Zealand High Commission Singapore, [Renewal of New Zealand Passports](#), retrieved: January 7, 2014.

¹⁵⁴ The Department of Internal Affairs, New Zealand passports, [Questions and answers on passport fee changes and the Passport Online Renewal Service](#), retrieved: January 7, 2014. Immigration New Zealand, [Immigration Act 2009 FAQs](#), retrieved: March 12, 2014.

¹⁵⁵ The Department of Internal Affairs, New Zealand passports, [SmartGate Self-Processing Through Passport Control](#), retrieved: January 7, 2014.

¹⁵⁶ Immigration New Zealand, [Immigration act 2009: collection, storage and use of biometric information](#), December 2010, retrieved: January 7, 2014.

¹⁵⁷ שם.

¹⁵⁸ Immigration New Zealand, [Five Country Conference Questions and Answers](#), December 2010, retrieved: January 7, 2014.



לא תאסוף מידע ביומטרי ממחזיקי דרכון של ניו-זילנד¹⁵⁹, ולכן לא ברור מה מידת המימוש בפועל של הזכות החוקית לבדוק את הנתונים הביומטריים של אזרח ניו-זילנד.

ממי ניטל המידע הביומטרי	לשם מה ניטל המידע הביומטרי	מהו המידע הביומטרי הנדרש	האם יש חובה לספק מידע ביומטרי	האם המידע הביומטרי נשמר במאגר קבוע	האם המידע נשמר בשבב על גבי התעודה
מבקשי דרכון	דרכונים	תמונה	רק למוציאים דרכון	✓	✓

2.17. קנדה

2.17.1. דרכונים

בדומה לדרכונים באוסטרליה ובניו-זילנד, בדרכונים הקנדיים המונפקים כיום יש תמונה ביומטרית השמורה בשבב בכרטיס. האינפורמציה השמורה בשבב זהה לזו המודפסת בדרכון.¹⁶⁰

מהמידע שברשותנו עולה כי תמונות מבקשי הדרכון בקנדה נשמרות במאגר. לצורך אימות הזהות, המתבצע כחלק מהליך הנפקת הדרכונים, ממשלת קנדה משתמשת בתוכנת זיהוי פנים, הבודקת את תמונת מבקש הדרכון במאגרי תמונות שונים. בין היתר נבדקים אלו: מבקשי דרכון; תושבי קבע שאין ברשותם מסמכי זיהוי; מבקשי מקלט שאין ברשותם מסמכי זיהוי ושאינם מדווחים לרשויות ההגירה; אנשים המהווים סיכון בטחוני; אנשים בתקופת מבחן שנאסר עליהם לעזוב את קנדה; אנשים שיש נגדם צווי מעצר.¹⁶¹ יש לציין כי הדרישה היא לשמור על המאגרים השונים בנפרד זה מזה, וההשוואה בין המאגרים אינה מותרת אלא באופן האמור: בדיקת תמונת מבקש הדרכון מול מאגר תמונות מבקשי דרכון או מול כל אחד מן המאגרים האמורים לעיל.

על-פי מידע שפורסם בסיכום פעילות של הסוכנות האחראית להוצאת דרכונים בקנדה לשנים 2010-2011, בעקבות השימוש בתוכנת זיהוי פנים אל מול מאגרי התמונות נאספו 49 דרכונים ו-46 בקשות נוספות הופנו להמשך חקירה של רשויות החקירה של הסוכנות.

עוד צוין כי כלל החקירות של חשדות בנוגע לזהות, מרמה או שימוש לרעה בדרכון הובילו ל-188 מקרים של סירוב לספק שירותי דרכונים; 488 מקרים של ביטול (revocation) של דרכונים ו-110 מקרים של השעיה זמנית של שירותי דרכונים. בסך הכול הונפקו בתקופה האמורה כ-4.2 מיליוני דרכונים.

¹⁵⁹ Immigration New Zealand, [Extension of the Use of Biometrics](#), October 20, 2011, retrieved: January 7, 2014.

¹⁶⁰ Government Of Canada, Passport Canada, [Frequently Asked Questions](#), October 29, 2013, retrieved: January 7, 2014

¹⁶¹ מן המידע שיש ברשותנו לא ברור אם כלל מאגרי התמונות האמורים זמינים להשוואה כבר כיום או חלקם רק מתוכננים לשמש לשם כך בעתיד. ראו:

Foreign Affairs, Trade and Development Canada, Privacy Impact Assessments, [Facial Recognition Application Project – Passport Canada](#), Date Modified: August 12, 2013, retrieved: January 19, 2014.

Passport Canada, [Annual Report 2010-2011](#), retrieved: January 19, 2014.



2.17.2. איסוף נתונים ביומטריים מאזרחים זרים

מאז שנת 1993 יש איסוף טביעות אצבע ממבקשי מעמד של פליט, ממעוכבים ומאנשים המגורשים מקנדה. בשנת 2006 בוצע ניסוי (פיילוט) בשימוש בביומטריה בתהליך הענקת אשרות שהייה זמנית בקנדה ובמסגרת תוכנית ההגנה על פליטים. מאז שנת 2013 החלה הטמעת "הפרויקט הביומטרי לתושב הזמני" (Temporary resident biometric project).¹⁶²

במסגרת הפרויקט הביומטרי לתושב הזמני, שעל הקמתו הוכרז כבר בתקציב 2008¹⁶³ ויישומו החל רק בשנת 2013, בעלי אזרחות של מדינות מסוימות¹⁶⁴ המבקשים אשרה לקנדה נדרשים לספק טביעות אצבעות ולהצטלם במרכז הגשת אשרות המופעל על-ידי קבלני משנה שבוחרת הממשלה. טביעות האצבעות נשלחות באופן אלקטרוני למשטרה הקנדית (RCMP) והתמונה נשמרת במאגר שבידי רשויות ההגירה של קנדה.

המשטרה בודקת את טביעות האצבעות במאגרים שונים: אנשים עם עבר פלילי, פליטים, מגורשים ובעלי אשרת תושב זמני. בהתאם לממצאים מוחלט אם לאשר למבקש אשרה. עם הגעתו של מבקש האשרה לקנדה רשויות ההגירה מאמתות באופן פיזי את זהותו של מבקש האשרה באמצעות התמונה שנשלחה בעת הגשת הבקשה לאשרה (כלומר, בזיהוי חזותי ולא באמצעים אלקטרוניים). אם יש ספק אשר לזהות הנכנס למדינה, נערכת בדיקה נוספת, של טביעות האצבעות.¹⁶⁵

2.17.3. מאגר פלילי כולל טביעות אצבעות

המשטרה הקנדית מפעילה מאגר רישומים פליליים וטביעות אצבעות. בשנים האחרונות מופעל פרויקט "זיהוי בזמן אמת" (Real Time Identification Project – RTID), כדי לייעל ולקצר את תהליך הזיהוי באמצעות מאגר טביעות האצבעות ומאגר הרישומים הפליליים.¹⁶⁶ אנשים בתחומים שונים, ובהם מתנדבים, עובדים במגזרים שונים, למשל בממשל המקומי או הכללי, מבקשי אשרה ועוד, נדרשים להעביר לבדיקה את טביעות האצבעות שלהם טרם העסקתם לשם בדיקת הרקע שלהם. מראשית יולי 2014 לא ניתן יהיה להגיש בקשה לבדיקה אזרחית במאגר טביעות האצבעות באמצעות הצגת טביעות אצבעות על גבי נייר אלא רק באמצעות סריקה אלקטרונית של טביעות האצבעות.¹⁶⁷

¹⁶² Citizenship and Immigration Canada, [Use of Biometrics in Canada](#), October 19, 2012, retrieved: January 7, 2014.

¹⁶³ Citizenship and Immigration Canada, [Biometrics](#), May 21, 2013, retrieved: January 7, 2014.

¹⁶⁴ אפגניסטן, אלבניה, אלג'יריה, בנגלדש, בורמה, קמבודיה, קולומביה, הרפובליקה הדמוקרטית של קונגו, מצרים, אריתריאה ועוד – כיום המדינות המופיעות ברשימה הן אך ורק מדינות מתפתחות ולא מדינות מערביות.

Citizenship and Immigration Canada, [Find Out If You Need to Give Biometrics: List of Countries and Effective Dates](#), September 23, 2013, retrieved: January 7, 2014.

¹⁶⁵ Citizenship and Immigration Canada, [Steps in the Biometrics Process as of 2013](#), September 23, 2013, retrieved: January 7, 2014.

¹⁶⁶ Royal Canadian Mounted Police, [Real Time Identification Project \(RTID\)](#), January 13, 2014, retrieved: January 20, 2014.

Lalita Acharya and Tomasz Kasprzycki, [Biometrics and Government](#), Parliamentary Information and Research Service, Canada, April 16, 2010, retrieved: January 20, 2014.

¹⁶⁷ Royal Canadian Mounted Police, [How to Obtain a Certified Criminal Record Check](#), January 13, 2014, retrieved: January 20, 2014.



2.17.4. מאגר CANPASS-AIR ומאגר NEXUS

סוכנות שירות הגבולות הקנדית מציעה לאזרחי קנדה או ארצות-הברית המעוניינים בכך, ועומדים בתנאים שנקבעו, להשתמש בכרטיס זיהוי שמאפשר מעבר מקוצר, באמצעות זיהוי ממוחשב, בתשעה שדות תעופה ברחבי קנדה. הזיהוי האוטומטי נעשה באמצעות טכנולוגיה של סריקת רשתית ותוך שימוש במאגר מידע ביומטרי שמופעל לצורך התוכנית.¹⁶⁸

בין התנאים הנדרשים לשם ההשתתפות בתוכנית: אזרח או תושב בארצות-הברית או בקנדה; אין כנגדו הרשעה בעבירה חמורה או תפיסה של המכס והוא לא עבר על חוקי המכס או ההגירה. ההשתתפות ב-Canpass-Air מקנה גישה מהירה למגיעים לקנדה מנמלי התעופה בעולם, נגבית בגינה אגרה שנתית וקודם לה הליך רישום ובדיקה מסודר. תוקפו של הכרטיס הוא שנה בלבד, וגם לשם חידושו נדרש מילוי טופס ותשלום אגרה. אחת לחמש שנים נדרש בעל הכרטיס לעבור ריאיון לצורך חידושו.¹⁶⁹

נוסף על התוכנית האמורה, מפעילה קנדה, בשיתוף עם ארצות-הברית בהסכם דו-לאומי, את תוכנית Nexsus. התוכנית מקנה מעבר גבולות מהיר בנמלי אוויר וים ובמעברי גבול יבשתיים בארצות-הברית ובקנדה, והיא נועדה לקצר את הליכי מעבר הגבולות לנוסעים רשומים שהם בסיכון נמוך. בדומה לתוכנית Canpass-Air, כדי להגיש בקשה להצטרף ל-Nexsus יש להיות אזרח או תושב קבע בארצות-הברית או בקנדה ולעמוד בתנאים נוספים. בתוכנית זו נעשה שימוש בצילום רשתית לצורך זיהוי. בהליך הבדיקה להתאמה לתוכנית ניטלות טביעות אצבע מהמועמד. מי שהשתתפותו מאושרת והוא מצטרף לתוכנית נדרש גם לספק תמונה דיגיטלית, הנשמרת בכרטיס. יצוין כי תוכנית Nexsus מרחיבה יותר מ-Canpass-Air.¹⁷⁰

ממי ניטל המידע הביומטרי	לשם מה ניטל המידע הביומטרי	מהו המידע הביומטרי הנדרש	האם יש חובה לספק מידע ביומטרי	האם המידע הביומטרי נשמר במאגר קבוע	האם המידע נשמר בשבב על גבי התעודה
מבקשי דרכון	דרכונים	תמונה	רק למוציאים דרכון	✓	✓

¹⁶⁸ Canada Border Services Agency, [CANPASS – Air](#), January 24, 2013, retrieved: January 20, 2014.

¹⁶⁹ Ibid.

¹⁷⁰ Canada Border Services Agency, [NEXUS](#), December 16, 2013, retrieved: January 20, 2014.



טבלה מסכמת: השוואה בין-לאומית של השימוש במידע ביומטרי במסמכי זיהוי ובמאגר קבוע לאזרחי המדינה

הטבלה להלן מציגה השוואה של השימוש במידע ביומטרי במסמכי זיהוי (דרכונים ותעודות זהות) במדינות השונות, עבור אזרחי אותן מדינות. המדינות המסומנות באפור הן כאלה בהן מתבצע איסוף של מידע ביומטרי לצורך הנפקת מסמכי זיהוי למאגרים ביומטריים.

מדינה	ממי ניטל המידע הביומטרי	לשם מה ניטל המידע הביומטרי	האם יש חובה לספק מידע ביומטרי	מהו המידע הביומטרי הנדרש	האם המידע הביומטרי נשמר במאגר קבוע	האם המידע נשמר בשבב על גבי התעודה
ישראל	מבקשי דרכון	דרכונים	רק למוציאים דרכון	תמונת פנים ושתי טביעות אצבעות	✓ (כרגע כפיילוט)	✓
	מבקשי תעודות זיהוי	תעודות זהות	כן	תמונת פנים ושתי טביעות אצבעות	✓ (כרגע כפיילוט)	✓
	מבקשי רישיון נהיגה	רישיון נהיגה	כן	תמונת פנים	* x ✓	-
האיחוד האירופי	מבקשי דרכון	דרכונים	רק למוציאים דרכון	תמונת פנים ושתי טביעות אצבעות	אין חובה לשמור במאגר אך משתמע כי יש אפשרות ברמת המדיניות של המדינה.	✓
ארה"ב	מבקשי דרכון	דרכונים	רק למוציאים דרכון	תמונה	קיים מאגר אך לא ברור אם המידע בו נשמר או נמחק לאחר זמן	✓
	מבקשי רישיון נהיגה	רישיון נהיגה	למוציאים רישיון נהיגה	תמונה, ובחלק מן המדינות טביעות אצבעות	קיים מאגר מדינתי (לא פדרלי) בחלק מן המדינות	✓
בריטניה	מבקשי דרכון	דרכונים	רק למוציאים דרכון	תמונה	* x ✓	✓
בלגיה	מבקשי דרכון	דרכונים	רק למוציאים דרכון	תמונה וטביעות אצבעות	✓ תמונה	✓
	מבקשי תעודת זיהוי	תעודת זהות	כן	תמונה	✓ תמונה	✓



מדינה	ממי ניטל המידע הביומטרי	לשם מה ניטל המידע הביומטרי	האם יש חובה לספק מידע ביומטרי	מהו המידע הביומטרי הנדרש	האם המידע הביומטרי נשמר במאגר קבוע	האם המידע נשמר בשבב על גבי התעודה
בלגיה	מבקשי רישיון נהיגה	רישיון נהיגה	לשם הוצאת הרישיון	תמונה	✓ תמונה	✓
הולנד	מבקשי דרכון	דרכונים	רק למוציאים דרכון	תמונה ושתי טביעות אצבעות	✓ תמונה	✓
	מבקשי תעודת זיהוי	תעודת זהות	כן	תמונה	x	✓
	מבקשי רישיון נהיגה	רישיון נהיגה	לשם הוצאת הרישיון	תמונה	x	✓
ספרד	מבקשי דרכון	דרכונים	רק למוציאים דרכון	תמונה ושתי טביעות אצבעות	לא ידוע	✓
	מבקשי תעודת זיהוי	תעודת זהות	כן	תמונה וטביעות אצבעות	*x ✓	✓
פורטוגל	מבקשי תעודת זיהוי	תעודת זהות	כן	תמונה וטביעות אצבעות	✓	✓
	מבקשי דרכון	דרכון	רק למוציאים דרכון	תמונה וטביעות אצבעות	לא ידוע	✓
פולין	מבקשי דרכון	דרכונים	רק למוציאים דרכון	תמונה וטביעות אצבעות	x	✓
שווייץ	מבקשי דרכון	דרכונים	רק למוציאים דרכון	תמונה וטביעות אצבעות	✓	✓
	מבקשי תעודת זיהוי	תעודת זהות	כן, בכפוף לסוג התעודה המבוקש	תמונה או תמונה וטביעות אצבעות	כן, בהתאם לסוג התעודה המבוקש	תלוי בסוג התעודה
דנמרק	מבקשי דרכון	דרכונים	רק למוציאים דרכון	תמונה ושתי טביעות אצבעות	אין מידע חד משמעי	✓
אוסטריה	מבקשי דרכון	דרכונים	רק למוציאים דרכון	תמונה ושתי טביעות אצבעות	טביעות אצבע נמחקות. תמונות לא ידוע	✓
	מבקשי תעודת זיהוי	תעודת זהות	רק למוציאים תעודה	תמונה	לא ידוע	לא ידוע



מדינה	ממי ניטל המידע הביומטרי	לשם מה ניטל המידע הביומטרי	האם יש חובה לספק מידע ביומטרי	מהו המידע הביומטרי הנדרש	האם המידע הביומטרי נשמר במאגר קבוע	האם המידע נשמר בשבב על גבי התעודה
שבדיה	מבקשי דרכון	דרכונים	רק למוציאים דרכון	תמונה וטביעות אצבעות	x	✓
	מבקשי תעודת זיהוי	תעודת זהות	רק למוציאים תעודה	תמונה	x	✓
צרפת	מבקשי תעודת זיהוי	תעודת זהות	רק למוציאים תעודה	תמונה ושתי טביעות אצבעות	x	✓
	מבקשי דרכון	דרכונים	רק למוציאים דרכון	תמונה ושתי טביעות אצבעות	✓	✓
גרמניה	מבקשי דרכון	דרכונים	רק למוציאים דרכון	תמונה ושתי טביעות אצבעות	x	✓
	מבקשי תעודת זיהוי	תעודת זהות	רק למוציאים תעודה ורק ביחס לתמונה	תמונה, (טביעות אצבעות רשות)	x	✓
אוסטרליה	מבקשי דרכון	דרכונים	רק למוציאים דרכון	תמונה	✓תמונה	✓
ניו-זילנד	מבקשי דרכון	דרכונים	רק למוציאים דרכון	תמונה	✓תמונה	✓
קנדה	מבקשי דרכון	דרכונים	רק למוציאים דרכון	תמונה	✓תמונה	✓

✓*x קיים מידע סותר בעניין

מן הטבלה עולים הממצאים האלה:

- באחת עשרה מ-16 המדינות שנסקרו (ללא האיחוד האירופי וישראל), המבקש נדרש לספק תמונת פנים וטביעות אצבעות לשם הוצאת דרכון; בחמש מהמדינות הוא נדרש לספק רק תמונת פנים. ככלל, הדרישה לטביעות אצבע ותמונת פנים לצורך הנפקת דרכון קיימת במדינות גוש האירו ואילו הדרישה לתמונה בלבד לצורך הנפקת דרכון קיימת בעיקר במדינות דוברות אנגלית (אוסטרליה, בריטניה, ניו-זילנד וקנדה).
- בחמש מהמדינות נשמר מאגר של התמונות ששימשו להוצאת דרכון; בשלוש מדינות נוספות ייתכן וישנו מאגר תמונות אך אין מידע חד משמעי (בריטניה, ארה"ב ואוסטרליה); בשלוש מן המדינות אין מאגר ביומטרי לשם דרכונים בכלל; בצרפת ובשווייץ נשמרות במאגר שתי טביעות



הכנסת

מרכז המחקר והמידע

אצבעות ותמונת פנים ובשלוש מדינות נוספות קיימת אי בהירות ביחס לקיומו של מאגר ביומטרי לדרכונים וביחס למידע הנשמר ככל שהוא קיים (דנמרק, ספרד ופורטוגל).

■ אשר לתשע המדינות (ללא ישראל) שבהן נעשה שימוש בתעודות זיהוי, בשלוש מהן יש חובה לספק טביעות אצבעות ותמונת פנים לשם התעודה (צרפת; ספרד ופורטוגל); בארבע מדינות אחרות יש חובה לספק רק תמונת פנים (בלגיה, הולנד, שבדיה ואוסטריה) ובשתי מדינות יש אפשרות לספק טביעות אצבע נוסף על תמונת הפנים, אך אין חובה כזאת (גרמניה ושווייץ).

■ באשר לקיומו של מאגר ביומטרי לצורך הנפקת תעודות זהות, בארבע מתשע המדינות שנעשה בהן שימוש בתעודת זהות (ללא ישראל), אין מאגר של מידע ביומטרי כלשהו לצורך תעודות הזהות (הולנד, שבדיה, גרמניה וצרפת); בבלגיה ישנו מאגר תמונות עבור הנפקת תעודות זהות; בשווייץ ישנו מאגר תמונות אך אין חובה לתת טביעות אצבע; בפורטוגל ישנו מאגר ביומטרי הכולל תמונות וטביעות אצבע; באשר לספרד ולאוסטריה אין ברשותנו מידע חד משמעי על קיומו או אי-קיומו של מאגר.

בהכללה, עולה מן הסקירה כי נטילת מידע ביומטרי מאזרחים לצורך הנפקת דרכונים הינו דפוס מקובל ונפוץ וכך גם נטילת מידע ביומטרי לצורך הנפקת תעודות זהות. עם זאת, קיימת שונות בין דרכונים ותעודות זהות בסוג המידע הביומטרי הניטל: בעוד ביחס לדרכונים נפוצה יותר נטילת תמונת פנים וטביעות אצבע; ביחס לתעודת זהות, ברוב המדינות בסקירה אין חובה לתת טביעות אצבע.

אשר לאגירתו של המידע הביומטרי, התמונה מורכבת יותר ולא ניתן לציין דפוס אחד הדומיננטי בצורה מובהקת. כך חלק מן המדינות לא אוגרות מידע ביומטרי, חלקן אוגרות רק תמונות וחלקן אוגרות גם טביעות אצבע. עם זאת, מן הסקירה עולה שבעוד איסוף מידע ביומטרי מאזרחי המדינה עצמה הוא דפוס המתקיים באופן חלקי ולעיתים שנוי במחלוקת (למשל באנגליה וצרפת), איסוף מידע ביומטרי מאזרחים זרים מקובל ונפוץ יותר ברוב המדינות – והאיסוף ממבקשי מקלט או פליטים אף תדיר ונפוץ עוד יותר; בין השאר, האיסוף נעשה באמצעות מאגר אירודק, שבו מידע ממוחשב, ובין היתר טביעות אצבעות, על מבקשי מקלט, מסתננים ושוהים לא חוקיים במדינות האיחוד האירופי (שגילם מעל 14).

ממצאים אלה עשויים להצביע על תפיסה הייררכית בתחום הזכות לפרטיות המידע הביומטרי ובסוגיית לגיטימיות של איסוף מידע זה והגישה אליו. דהיינו, ככל שהזיקה של הפרט אל המדינה קטנה יותר, כך איסוף המידע הביומטרי שלו ואגירתו נפוצים יותר וכפי הנראה נתפסים כלגיטימיים יותר, ולהפך: ככל שהזיקה בין הפרט למדינה גדולה יותר, איסוף המידע הביומטרי שלו נפוץ פחות וכנראה נתפס כפחות לגיטימי.

חריג מרכזי לעניין זה הוא איסוף מידע ביומטרי על פושעים או חשודים בעבירה, אך ניתן לטעון שהליך זה מבוסס על עקרונות אחרים בתחום זכותו של הפרט ומחויבות המדינה כלפיו: העמדה שלפיה הפרת הקודים החברתיים שבאה לידי ביטוי בביצוע מעשה פשע היא בגדר הפרה של היחסים בין האזרח למדינה וגוררת פגיעה בזכותו של הפרט לפרטיות, או הגישה שלשם הגנה על אזרחים מפני עבריינים יש מקום לנקוט הליך מידתי של פגיעה בזכויות.

